KADERNOTA
2024-2027
Tytsjerksteradiel

De Kadernota is het belangrijkste instrument in de planning- en controlcyclus. Daarmee kan de raad sturen op de inhoud van de begroting 2024 en volgende jaren.

gemeente tytsjerksteradiel

Inhoudsopgave

Ynlieding 4
Leeswijzer 5
IN VOGELVLUCHT 6
KADERNOTA 2024-2027 17
1 Ontwikkelingen Kadernota 2024-2027 18
1.1 Startsituatie 18
1.2 Gemeentefonds 18
1.3 Bestaand beleid 19
1.4 Nieuw of gewijzigd beleid 26
1.5 Eindsaldo Kadernota 26
2 Reserves en weerstandsvermogen 28
3 Ontwikkelingen in beleid 31
4 Voorstel aan de raad 85
BIJLAGE I Financiële samenvatting 86

Ynlieding

Ljochte dagen komme wer op nij
Fiere bylden geane my foarby
Alde paden binne my sa djoer
Noch is wat fan 't goede libben oer

Obe Postma

Mei dichtrigels in kadernota begjinne is net gebrûklik. Dochs jouwe dizze sinnen krekt oan wêr't wy steane. De gemeente Tytsjerksteradiel stiet der net min foar, wy ha wat te ferspikerjen en tagelyk steane wy stil, om 't wy op tal fan terreinen net oer de hikke sjen kinne. Wylst regearje, foarútsjen is. Wy soene no karren en programma's op priemmen sette moatte dy't mooglik oer tsien jier en fierder fertuten dogge. Wy soene no ynvestearje moatte yn de grutte feroarings dy't al geande binne en dy't freegje om tûke oplossings. Wy soene no dwaande wêze moatte om goede foarâlden te wêzen foar de generaasjes dy't nei ús komme. Wy soene no siedzje moatte foar ûntjouwings wêr't wy it resultaat net fan belibje sille. En wy sitte mei de hannen yn it hier. Wy kinne net springe, want it ûntbrekt ús oan finansjeel fûnemint foar de lange termyn.
It Ryksregear jout gjin dúdlikheid oer wêr't wy nei 2026 finansjeel op rekkenje kinne, sadat wy dy wichtige opjeften hast net beetpakke kinne. Tink dêrby oan maatregels op it mêd fan klimaatadaptaasje, de enerzjytransysje, âlder wurdende minsken dy't ekstra soarch nedich ha en jonge minsken kânsen en ynspiraasje biede.
Wy ha besocht in kadernota te meitsjen dy't rjocht docht oan it útfierdingsprogramma en wat wy behappe kinne as organisaasje foar takom jier. Jo sjogge ek dat der in foet bylutsen wurde moat om de bedriuwsfiering, en dêrmei de rêchbonke fan ús organisaasje net omfalle te litten. En tagelyk witte wy mei-inoar dat wy in ûnwisse takomst foar ús sjogge om't de konsekwinsjes fan in kar mei-inoar of selsstannich fierder in protte fuotten yn ierde ha sil.
Dit is de earste kadernota fan it nije kolleezje dat yn 2022 ynstallearre is. Mei de ried ha wy in yngreven proses trochmakke oer in útfierdingsprogramma. Dat goede petear oer prioriteiten en hokker ynset wy – binnen de beheinings – al realisearje wolle, sil elts jier werom komme. Om't wy dit jier noch net safier wiene, ha wy miend finansjele romte oan te bringen dy't ynset wurde kin foar it útfierdingsprogramma. Mei de opmerking dat wy goed neitinken bliuwe moatte as wy ek genôch hannen en fuotten ha om dat wier te meitsjen. Dêr leit by dit kolleezje in grutte soarch. Us minsken. Us kapitaal fan tinkkrêft dy't mei ús en de ynwenners fan dizze gemeente oan de slach binne. It is simpelwei dreech om de minsklike krêft fan ús meiwurkers oerein te hâlden, lit stean om dêr ekstra's oan ta te heakjen. En tagelyk: de wrâld stiet net stil. Der binne altyd ûntjouwings dêr't wy wat mei moatte, dy't ús omtinken freegje en wêr't wy mei ús ynwenners stjoer oan jaan wolle.

Wy steane oan it begjin fan in spannende reis. En lit ús dêrby net ferjitte: *noch is wat fan 't goede libben oer.*

Burgum, 20 juni 2023

Leeswijzer

Vooraf

De Kadernota is het belangrijkste instrument in de planning- en controlcyclus. Daarmee kan de raad sturen op de inhoud van de begroting 2024 en volgende jaren.

BELEIDSVOORSTELLEN

In de Kadernota staan allerlei voorstellen voor nieuw of gewijzigd beleid. De raad geeft richting en bepaalt welke projecten voorrang moeten krijgen. En daarmee legt de raad de basis voor de verdere uitwerking van de begroting 2024.

FINANCIEEL

In de Kadernota proberen we ook inzicht te geven in de financiële ruimte voor 2024 en verdere jaren. Samen met de beleidsvoorstellen ontstaat een volledig beeld waarmee de raad op hoofdlijnen kan sturen. Maar alles natuurlijk met de kennis van het moment.

VERTALING IN DE BEGROTING

In de begroting 2024 worden alle voorstellen verwerkt die door de raad positief zijn beoordeeld. En natuurlijk worden ook ontstane ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota meegenomen.

OPBOUW VAN DE KADERNOTA

De Kadernota is verdeeld in drie stukken:

- VOORAF
- KADERNOTA 2024-2027
- BIJLAGE

In VOORAF beginnen we met de Ynlieding. Daarna starten we met de Kadernota In Vogelvlucht. Hierin worden de belangrijkste ontwikkelingen getoond.

In KADERNOTA 2024-2027 beschrijven we in hoofdlijnen de startsituatie, de ontwikkelingen in het gemeentefonds en bestaand en nieuw beleid met aansluitend een samenvatting daarvan in cijfers.
Omdat de Kadernota invloed heeft op het financieel perspectief schetsen we ook de invloed daarvan op onze reserves en het weerstandsvermogen. Direct daarna gaan we dieper in op alle ontwikkelingen in het beleid. En we besluiten met het voorstel aan de Raad.

In de BIJLAGE worden de cijfers samengevat nogmaals gepresenteerd.

We wensen u veel leesplezier!

IN VOGELVLUCHT

OM TE BEGINNEN

Vertrekpunt voor deze Kadernota

Het vertrekpunt voor deze Kadernota is de meerjarenreeks 2024-2026 uit de begroting 2023-2026 Naast de gevraagde middelen voor ontwikkelingen in het kader van nieuw beleid is in deze Kadernota ook de meicirculaire 2023 meegenomen. Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar paragraaf 1.2 Gemeentefonds.

Uitgangspunten Kadernota

In deze Kadernota is naast de beschreven ontwikkelingen en de financiële vertaling daarvan ruimte gereserveerd voor het uitvoeringsprogramma (UP). De uitgangspunten bij deze Kadernota zijn:

Ontwikkeling begroting

Voor het meerjarenperspectief voor de begroting 2024-2027 koersen we vanuit deze Kadernota op een structureel sluitende meerjarenbegroting. Voor wat betreft het toetsingskader van de provincie betekent dit dat in ieder geval het begrotingsjaar 2024 positief moet zijn.

Indexering en prijscompensatie

Eerder dit jaar zijn op de LIST de uitgangspunten voor de Kadernota 2024-2027 en de begroting 2024-2027 geagendeerd. Voor de berekening van het netto effect van de meicirculaire voor deze Kadernota houden we door middel van stelposten rekening met de verwachte loon en prijsstijgingen.

De aanhoudende oorlog in Oekraïne heeft nog steeds gevolgen, ook voor onze gemeente. Naast de noodzakelijke opvang van vluchtelingen zijn er economische gevolgen. De prijsstijgingen van verschillende producten zullen zeker hun impact hebben op onze begroting(en) en jaarrekening(en). Zie hiervoor ook paragraaf 1.3; Ontwikkelingen bestaand beleid.

Algemene uitkering (AU) - nieuw beleid

Indien voor nieuw beleid financiële middelen opgenomen zijn in de algemene uitkering, gaan we uit van een budgettair neutraal effect op het saldo.

Algemene uitkering (AU) - ontwikkelingen in bestaand beleid:

Voor areaal, loon- en prijsontwikkelingen zijn financiële middelen opgenomen in de algemene uitkering. Op basis hiervan reserveren we een bedrag in de Kadernota. Hiermee kunnen we onder andere de reeds in deze Kadernota vermelde onderwerpen met betrekking tot bestaand beleid dekken.

Incidentele posten (AR)

Voor incidentele lasten (looptijd van 1-3 jaar) met betrekking tot diverse onderwerpen in deze Kadernota hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de algemene reserve (AR) worden gebracht. In de algemene reserve wordt rekening gehouden met deze uitname.

Hiermee creëren we een meer zuiver beeld van ons begrotingssaldo. Op grond van de voorschriften hebben we de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Op basis van dit criterium toetst de Provincie onze begroting. Overigens hanteren we de lijn van incidentele posten ten laste van de AR inmiddels al meerdere jaren. Zie hiervoor ook het overzicht van de algemene reserve op bladzijde 29 en 30.

- *Bijdragen werkmaatschappij 8KTD*

In deze Kadernota zijn diverse onderwerpen opgenomen, waarvan de uitvoering bij de werkmaatschappij ligt. Uitgangspunt voor de gezamenlijke onderwerpen is een 50%-50% bekostiging vanuit beide gemeenten. Mocht een onderwerp slechts op één van de gemeenten betrekking hebben en de uitvoering ligt bij de werkmaatschappij dan is er sprake van een "tenzij". De kosten worden dan door de vragende gemeente in de bijdrage aan de werkmaatschappij verrekend. Het streven is om de tenzij niet groter te laten worden.

Nieuwe en gewijzigde wetgeving

Voor verschillende onderwerpen komt nieuwe of gewijzigde wetgeving op ons af.
Onderwerpen waar de financiële impact is in te schatten maken integraal deel uit van de kadernota. Onderwerpen waar op dit moment nog niet duidelijk is, of en in hoeverre de gemeente hiervoor wordt gecompenseerd in de Algemene Uitkering, maken niet integraal deel uit van de kadernota. Dit betreft:

- Participatieverordening
- Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Deze onderwerpen worden voor zover nodig hieronder nader toegelicht evenals een aantal andere ontwikkelingen.

Stand van zaken ombuigingen

Vanaf de begroting 2021-2024 is een pakket van ombuigingen meegenomen. Dit was nodig om op termijn een gezond financieel perspectief te bereiken. Deze taakstellingen maken uiteraard ook onderdeel uit van de stand van de Kadernota en de (meerjaren)begroting 2024-2027.
In het kader van de jaarrekening 2022 is de stand van zaken met betrekking tot de ombuigingen geactualiseerd. Veel is inmiddels gerealiseerd, echter een aantal onderwerpen zit nog in een verkennende fase.

In de onderstaande tabel een overzicht van de oorspronkelijke taakstelling (zoals geactualiseerd opgenomen in de begroting 2023) inclusief de aanpassingen hierop en de realisering tot dusver.

(bedragen x € 1.000)	nr.	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal ombuigingen begroting 2022-2026 zoals opgenomen in begroting 2023		1.063	1.664	2.412	2.729	3.011	3.011
Vervallen ombuigingen o.b.v. nadere besluitvorming:							
Sociale basis		-	-385	-385	-385	-385	-385
Totaal ombuigingen gecorrigeerd		**1.063**	**1.279**	**2.027**	**2.344**	**2.626**	**2.626**
waarvan gerealiseerd danwel gepland		938	1.095	1.113	1.308	1.503	1.503
waarvan verkennend danwel onzeker		125	184	914	1.036	1.123	1.123
Totaal		**1.063**	**1.279**	**2.027**	**2.344**	**2.626**	**2.626**
Specificatie verkennend dan wel onzeker							
Bedrijfsvoering (LIJN 5 samenwerking)	5.05	-	-	70	70	70	70
Harmoniseren van beleid en uitvoering, optimaliseren van processen (LIJN 5 samenwerking)	5.01	27	86	270	392	479	479
Kostendekkende leges Ruimtelijke Ordening (LIJN 4 Inkomsten verhogen)	4.05	98	98	98	98	98	98
Digitaal (administratief) toezicht op naleving van regels en vergunningen (LIJN 2 Ruimtelijk Domein)	2.23	-	-	62	62	62	62
Reductie formatieplan Gebiedsteams (LIJN 1 Sociaal Domein)	1.17	-	-	414	414	414	414
		125	**184**	**914**	**1.036**	**1.123**	**1.123**

PROGRAMMA'S - inhoudelijk

Voor de thema's "Wonen en werken", "Samenleving" en "Bestuur en dienstverlening" willen we u in hoofdlijnen meenemen in een aantal ontwikkelingen. Daaronder valt ook een aantal ontwikkelingen, die wel op ons afkomen, maar waarvoor in deze Kadernota nog geen middelen worden gevraagd. Zodra er meer duidelijk is over richting, uitwerking, of effect brengen we deze onderwerpen onder de aandacht van de raad.

WONEN EN WERKEN

Wonen

We werken verder aan ons ambitieus woningbouwprogramma dat ook een onderdeel vormt van de woondeals. De woondeals zijn door het Rijk, via de Nationale Woon- en Bouwagenda, ontstaan en het Rijk spant zich hiermee in om het aantal nieuwe woningen te vergroten met het oog op de vraag vanuit de samenleving. Op deze manier trekt het Rijk de regie naar zich toe. De minister benadrukt in de Nationale Woon- en Bouwagenda met name de bouw van betaalbare woningen, welke een substantieel bestandsdeel vormen van deze agenda. Speciale aandacht hierbij is er voor het toegankelijk houden voor de woningmarkt voor met name starters op de woningmarkt.
De woningmarktmonitor laat in Tytsjerksteradiel een groei zien van het aantal inwoners, meer dan het aantal huishoudens. Dat wijst op vestiging van gezinnen, in alle dorpen is groei. Op dit moment zitten er veel plannen in de pijplijn, die ontwikkeld kunnen worden naast de harde plancapaciteit en de plannen die in procedure zijn. We willen deze lijn, met name door de inzet vanuit eigen grondposities, voortzetten. We leggen daarbij de nadruk op de toevoeging van betaalbare huur en koop (al dan niet onder de noemer flexwonen) en specifieke doelgroepen, zoals starters, kleine huishoudens en statushouders. We doen dit samen met u vanuit de klankbordgroep 'Versnelling woningbouw'.

Omgevingswet

Invoering

De invoering van de Omgevingswet is inmiddels definitief en start op 1 januari 2024. Sinds medio 2022 werken we volgende de bedoeling van de Omgevingswet, echter wel binnen de huidige wettelijke kaders. De wet beoogt modernisering, bundeling en vereenvoudiging van wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving. Met als basis een goede balans tussen het benutten en beschermen van onze leefomgeving. De Omgevingswet brengt een omvangrijke transitieopgave met zich mee. Deze transitie loopt ook na de inwerkingtreding nog door tot in ieder geval 2030. Het jaar 2024 staat in het teken van het daadwerkelijk handelen binnen de nieuwe wettelijke kaders. Het opgeleverde handboek omgevingsplan en ook het oefenen sinds medio 2022 helpt ons daarbij. De afhankelijkheid van een landelijk ingesteld goed werkend Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is er ook en we moeten ervaren hoe dit gaat werken vanaf 2024.

Verschuiving taken naar Fumo

Uit de Omgevingswet volgt dat we een belangrijk deel van onze taken op gebied van Milieu (vergunningen, toezicht en handhaving) hebben overgedragen aan de Omgevingsdienst, de Fumo. Zodra het netto financiële effect op onze gemeente bekend is komen we bij de raad terug.

Centrumvisie Burgum

Het afgelopen decennium heeft het (winkel)centrum van Burgum sterk moeten anticiperen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de COVID-pandemie of het online-winkelen. Ook de veranderende druk vanuit de vastgoedmarkt (de vraag naar wonen) heeft gevolgen voor de centrumfuncties van het 'Winkelhiem'. Om het winkelcentrum van Burgum actueel te houden en goed aan te laten sluiten bij alle maatschappelijke ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden, hebben wij een uitgebreid onderzoek laten doen naar het huidige functioneren van het winkelcentrum van Burgum. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe centrumvisie.
De aandachtspunten, verbeterpunten en de gewenste aanpassingen uit de 'Centrumvisie Burgum' zijn samengevat in een actielijst. Deze actielijst is in 2023 vertaald in een uitvoeringsprogramma waar we in 2024 verder vorm aan geven. Dat wordt gedaan met alle direct belanghebbenden en alle ondernemers van het centrumgebied. Met het oog op het genomen voorbereidingsbesluit centrumvisie Burgum wordt als een van de eerste producten het nieuwe omgevingsplan centrum opgeleverd.

Sterk regionaal centrum Burgum

De ondernemers in het regionale winkelcentrum Burgum zijn betrokken bij het opstellen van de nieuwe centrumvisie. Bij de uitvoering van de verschillende projectonderdelen worden zij actief betrokken.
De ondernemers zelf organiseren tal van activiteiten in het centrum om het centrum aantrekkelijk te maken en te houden. Een levendig regionaal centrum is van belang voor de gehele gemeente. Daarnaast dragen zij zorg voor de bloemrijke aankleding, de feestverlichting en de digitale reclamezuilen bij de ingang van Burgum. Ook is er de jaarlijkse uitgave van het 'Burgum heeft meer' Magazine en is het afgelopen jaar de website Burgum.nl geheel vernieuwd, waarbij verbindingen worden gelegd tussen wonen, cultuur, horeca en winkelen.
Deze activiteiten worden door de ondernemers gefinancierd vanuit de opbrengst van de reclamebelasting en aanvullende individuele bijdragen. De ondernemers lopen tegen de grenzen van hun financiële mogelijkheden aan. Het functioneren van het winkelcentrum van Burgum is van regionale betekenis en daarmee onderscheidend.
Vooruitlopend op de uitvoering van de projecten uit de centrumvisie willen we onderzoeken welke mogelijkheden we zien om de ondernemersvereniging HIMBO-BAK een zetje in de rug te geven ten behoeve van hun activiteiten voor het positioneren van het regionale winkelcentrum, voor wonen, cultuur, horeca en winkelen. Wij komen hier later bij u op terug.

Economie

Visie bedrijventerreinen

In het raadsprogramma is gevraagd naar de visie op bedrijventerreinen. De raad wil graag ruimte bieden aan bedrijven en vindt het belangrijk hier kaderstellende uitspraken over te kunnen doen. Daarbij wordt ook de noodzaak van het onderwerp gevoeld.
Dit jaar wordt hiervoor een onderzoek gestart, waarbij een prioriteit ligt bij de verkenning naar de mogelijkheden van een bedrijventerrein nabij Quatrebras / Centrale As. Daarbij is er aansluiting op het bestaande convenant bedrijventerreinen. Later dit jaar komen we er bij uw raad op terug.

Verduurzamen bedrijventerrein Burgum-Sumar (Green Deal)
De verduurzaming en het toekomstbestendig houden en maken van bedrijventerreinen heeft onze aandacht. Samen met de ondernemers en andere partners willen wij dit najaar via een pilot hiervoor via de aanpak Green Deal een verkenning starten voor het bedrijventerrein Burgum-Sumar. De belangrijkste pijlers voor de Green Deal zijn: energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie & biodiversiteit. Cruciaal voor deze aanpak is dat ondernemers eigenaarschap ervaren en gaan samenwerken. Wij informeren de raad op een later moment over de bevindingen en mogelijke vervolgstappen.

Stichting Investeringsfonds Regio Noordoost Fryslân
In de regio Noordoost-Fryslân is een initiatief voor de Stichting Investeringsfonds Regio Noordoost Fryslân. Het initiatief komt voort uit de voorgenomen verkoop van het Bedrijvencentrum Dokkum (voormalige zuivelfabriek). De stichting die daar actief was wil een andere invulling en ondernemers in de regio ondersteunen en heeft dit onder de aandacht gebracht van de gemeenten om hier ook in te participeren.
Ondernemers kunnen door de inzet van deze stichting mogelijk meer lenen voor hun bedrijfsinvesteringen. De nieuwe stichting heeft als doel het stimuleren van de economische bedrijvigheid in de regio Noordoost Fryslân (versterken van het ondernemersklimaat) en het beschikbaar stellen van (achtergesteld) risicokapitaal (€ 30.000 tot € 50.000) aan ondernemers in combinatie met of in aanvulling op andere financieringsbronnen.
De stichting heeft een revolverend karakter en geen winstoogmerk. We gaan hierover in gesprek met de ondernemersverenigingen en komen er later bij u hierop terug.

Nieuwe milieustraat
Momenteel wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor de noodzakelijke renovatie/vernieuwing van de milieustraat in Burgum c.a. Dit vraagstuk raakt aan/houdt verband met een bredere en meer integrale heroriëntatie op alle bedrijfslocaties van de buitendienst, waaronder ook de verduurzaming van de gebouwen. Dat vereist een zorgvuldig proces, wat zonder twijfel gaat leiden tot noodzakelijke investeringen.

Duurzaamheid kantoorgebouwen (Label C)
Een kantoorgebouw moet minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een energielabel met een primair fossiel energiegebruik van maximaal 225 kWh per m2 per jaar of een energielabel met de letter C of beter. Voldoet het gebouw niet aan de eisen, dan mag het niet meer als kantoor worden gebruikt. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012 en is per 1 januari 2023 een wettelijke taak.

We willen voldoen aan onze wettelijke taak voor wat betreft het toezicht en de handhaving op het zogenaamde Label C van gebouwen. Ook willen wij hiermee voldoen aan het uitgesproken ambitieniveau op het terrein van duurzaamheid.
Vanuit het Rijk wordt structureel slechts € 2.000 voor onze gemeente beschikbaar gesteld ten behoeve van deze taak. Hiervoor kan ongeveer 20 uur toezicht worden ingekocht waarbij er vier bedrijven kunnen worden gecontroleerd. Dat is (te) weinig.

We gaan onderzoeken hoe we dit binnen de bestaande capaciteit gaan opvangen. Mocht dit niet lukken dan komen we hier in het kader van de begroting op terug.

Versnelling Duurzaamheidsagenda en optimaliseren Energieloket
In het raadsprogramma 'Samen in actie voor Tytsjerksteradiel' heeft de raad aangegeven zoveel mogelijk actief in te willen zetten op het helpen van inwoners bij het verduurzamen. De raad heeft het college daartoe de opdracht gegeven om met een actieplan Versnelling duurzaamheidsagenda naar de raad te komen. Daarin moet inzichtelijk worden gemaakt wat de verschillende doelgroepen zijn en welke maatregelen, passend bij de doelgroep, hiervoor nodig zijn. De raad wil optimaal gebruik maken van alle beschikbare (Rijks)regelingen en daarnaast als gemeente het voorbeeld zijn op het gebied van duurzaamheid door vaart te maken met de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen.

Wij willen in het derde kwartaal van dit jaar een werksessie organiseren met de raad en de mienskip over de voortgang van de Duurzaamheidsagenda en de Transitievisie Warmte. Er is de afgelopen jaren veel in gang gezet en met de raad en de mienskip kunnen we kijken waar versnelling wenselijk én, gelet op bijvoorbeeld de netcongestie, mogelijk is. De uitkomsten van de werksessie leiden tot een actieplan en worden daarnaast meegenomen in de evaluatie van de Duurzaamheidsagenda in 2024.

Vooruitlopend op het actieplan, willen wij blijvend inzetten op maximale ondersteuning van de mienskip daar waar mogelijk. In Tytsjerksteradiel beschikken we over een uniek platform van energie initiatieven. In de praktijk merken we dat de ondersteuning hiervan in toenemende mate tijd en specialistische kennis vraagt, omdat er steeds meer initiatieven door vrijwilligers in de mienskip worden opgepakt. Deze initiatieven zijn cruciaal in het bereiken van onze doelstelling om in 2040 een energie neutrale gemeente te zijn.

Om tot een stevige, integrale aanpak te komen op het terrein van duurzaamheid en de mienskip optimaal te ondersteunen bij initiatieven hebben we besloten een programma Duurzaamheid te starten waarin alles rondom het thema duurzaamheid samenkomt. Zo kan er eenduidig op de totale opgave worden gestuurd en zullen beleid en uitvoering elkaar versterken. We verwachten de ondersteuning aan initiatieven binnen de beschikbare Rijksmiddelen te kunnen vormgeven. Mocht echter uit het nader uit te werken programma toch een tekort aan middelen blijken, dan komen we hier zo spoedig mogelijk bij u op terug.

De effectiviteit van het Energieloket (in de diverse vormen, waaronder het Duurzaam Bouwloket en pilot op de externe locatie) wordt de komende maanden onderzocht. We onderzoeken hoe we het best onze inwoners bereiken en ondersteunen. Vanuit die analyse maken we een doorontwikkelplan. Ook hiervan verwachten we binnen de bestaande middelen ruimte te vinden. Mocht dit uit de analyse en advies blijken dat hier meer voor nodig is, dan komen we ook voor dit thema bij u terug.

Frysk Programma Landelijk Gebied (FPLG)
Via het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) wil het Rijk voor 2030 de natuur ruimte bieden voor herstel en versterking, de kwaliteit van water en bodem verbeteren en meer doen

tegen klimaatverandering. Samen met alle partners en belanghebbenden wordt gebiedsgericht gezocht naar een goede doorvertaling van het NPLG. De provincie Fryslân dient voor 1 juli een ontwerp gebiedsprogramma, het Fries Programma Landelijk Gebied (FPLG) bij het Rijk aan te leveren. Op 10 mei 2023 stuurde de provincie ons het concept FPLG toe voor het doorgeven van wensen en bedenkingen. De provincie is naast een algemene reactie op een aantal specifieke onderdelen benieuwd naar uw gedachten.
Voor ons is van belang dat we nadenken over het bereiken van:

- een stevige positionering van Tytsjerksteradiel bij deze grote strategische opgaven
- een duidelijke rol invulling voor de uitvoering van het FPLG
- voldoende middelen en capaciteit om onze rol goed in te kunnen vullen

Om hier invulling aan te kunnen geven denken we aan een formatieve inzet voor Tytsjerksteradiel van 0,5 fte. Dit is nog niet vertaald in deze Kadernota, omdat we eerst benieuwd zijn naar uw gedachten hieromtrent.

SAMENLEVING

Sociale basis

De uitdaging om onze inwoners passende ondersteuning te bieden én collectieve maatschappelijke voorzieningen te behouden is groot. Wij willen met de middelen die daarvoor beschikbaar zijn de sociale basis optimaal versterken om de transformatie een stap verder te brengen. Samen met onze partners in het voorliggend veld en de professionele zorgaanbieders willen we aan de slag om de sociale basis op orde te krijgen en te versterken. Alleen dan kunnen we onze kwetsbare inwoners voldoende en kwalitatief goede ondersteuning bieden.

Om dit op een zorgvuldige wijze te doen, overweegt het college de Inkoopstrategie Wmo/Participatie te herzien. Dit betekent dat de nieuwe inkoopstrategie op zijn vroegst past in 2025 van start gaat. Landelijke ontwikkelingen, zoals Hervormingsagenda en wellicht Toekomstscenario zullen een enorme impact hebben op de jeugdhulpketen. De financiële gevolgen hiervan voor onze gemeente zijn nog niet duidelijk. Ook de Inkoop Jeugd en bijbehorende strategie is vertraagd.

De discussie met het Rijk over het compenseren van gemeentelijke tekorten op het terrein van Jeugd en Wmo loopt ook in 2024 door. Het beheersen van onze Wmo-kosten is complex. Dat komt onder meer door het in 2019 in de Wmo geïmplementeerde abonnementstarief. Ook de toenemende vergrijzing, waarbij het streven is om (oudere) inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen met ambulante ondersteuning, speelt hierbij een belangrijke rol.

Een positieve ontwikkeling is dat het aantal uitkeringen nog steeds dalende is. Op dit moment is er sprake van spanning op de arbeidsmarkt waardoor in bijna alle sectoren personeelstekorten zijn. Wie kan en wil werken is aan het werk. We zien dat veel van onze inwoners die een bijstandsuitkering ontvangen helaas niet profiteren van de ruime arbeidsmarkt. Deze inwoners hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt, vaak door een combinatie van verschillende problemen.

Ondanks de coronacrisis en vervolgens de stijgende energiekosten merken wij nog niet dat er een toenemend beroep wordt gedaan op armoedevoorzieningen of schulddienstverlening.

De taakstelling van het Rijk om statushouders te huisvesten, is in 2023 bijna verdubbeld ten opzichte van 2022. Dit legt druk op de uitvoeringscapaciteit. We moeten meer uitkeringen verstrekken en voor meer statushouders de regie voeren op inburgering en participatie. Wij verwachten dat de taakstelling in 2024 hoger is dan de taakstelling 2023. Door deze verhoogde taakstelling wordt het steeds lastiger om tijdig voldoende woningen te vinden voor statushouders. Hieraan wordt, samen met de woningcorporatie, hard gewerkt. Ook wordt gekeken naar alternatieve oplossingen.

Ook worden er in onze gemeente in 2024 in gemeentelijke en particuliere opvang Oekraïense ontheemden opgevangen. Hiermee voldoet de gemeente aan de verhoogde taakstelling van 1 juli 2023.

Aanjager cultuur
Eén van de speerpunten van het coalitieakkoord 2022-2026 is het ondersteunen van nieuwe culturele initiatieven door het aanstellen van een aanjager voor cultuur. Hiernaast is in het coalitieakkoord opgenomen dat we culturele ambities in ANNO III-verband willen steunen. Om hieraan uitvoering te kunnen geven, willen we vernieuwende initiatieven met een aanjagende en verbindende functie in samenhang met de cultuur ambassade onderzoeken.

Onderzoek verhoging bijdrage aan dorpsbelangen
We onderzoeken op dit moment de mogelijkheden om de bijdrage aan dorpsbelangen te verhogen. Hierdoor worden de dorpen meer in de gelegenheid zijn om eigen activiteiten en initiatieven te ondersteunen. Daarmee wordt de leefbaarheid in de dorpen vergroot en blijven ook de kleinere dorpen een aantrekkelijke woonplek.

Inzet op overheids- en inwonersparticipatie
We willen graag inzetten op inwoners- en overheidsparticipatie. Dit doen we door eerst een beeld te vormen van wat voor gemeente we willen zijn om uiteindelijk toe te werken naar de (verplichte) verordening op dit vlak.
We stellen een startnotitie op waarna de gemeenteraad een keuze kan maken over het gewenste ambitieniveau met hierin onder andere aandacht voor hoe de raad en het college zich hier in richting de samenleving wil gaan verhouden.
De kosten hangen af van het gewenste ambitieniveau. Deze komen in de startnotitie in beeld, zowel voor wat betreft middelen als formatie.

BEDRIJFSVOERING/OVERHEAD

Organisatie ontwikkeling

Het college heeft de raad eerder al deelgenoot maakt van de zorgen die zij heeft over de organisatie. Er is al geruime tijd sprake van een hoge werkdruk die mede veroorzaakt wordt door veel personele wisselingen. In de krappe arbeidsmarkt waarbij er een ruim aanbod van banen is en er zich maatschappelijk een tekort aan personeel aftekent, betekent dit dat vacatures vaak erg lastig te vervullen zijn. Effect hiervan is dat er ook een toename van tijdelijke inleen van personeel is om toch taken te kunnen blijven uitvoeren. Dit komt niet ten goede aan de stabiliteit en continuïteit in de bedrijfsvoering. We lopen daardoor in toenemende mate risico op de gebieden rechtmatigheid, fiscaliteit, continuïteit in ICT-ondersteuning en aandacht voor mensen in de organisatie. Door prioriteitstelling in taken proberen we tekorten in de personele bezetting op te vangen. Desalniettemin achten wij het noodzakelijk om ook nog een stevige impuls te geven aan een aantal cruciale onderdelen in de bedrijfsvoering.
Dit stelden wij ook voor bij de vorige kadernota, maar mede door de hierboven geschetste problematiek zijn een aantal voornemens die vorig jaar incidenteel in de begroting zijn opgenomen niet tot uitvoering zijn gekomen. Vertrek op een aantal functies bij onder andere HRM heeft ertoe geleid dat primair de inzet is gegaan naar het invullen van de basistaken.

Toekomst van de samenwerking

In februari jl. hebben de beide colleges bekend gemaakt dat het belangrijk is om een duurzaam toekomstperspectief te hebben voor het personeel. Daarmee is de discussie gestart over welk toekomstperspectief uw raad en de raad van Achtkarspelen voor zich ziet. Gelet op de hiervoor geschetste problematiek vinden wij het belangrijk dat er wel geïnvesteerd wordt in de huidige organisatie en werkmaatschappij. Omdat nog ongewis is wat het toekomstscenario wordt en wat daarmee het effect zal zijn op taakuitvoering en benodigd personeel kiezen wij ervoor in afwachting van de besluiten over de toekomst, de investeringen in personeel om de investering in personeel voor twee jaar voor te stellen.

De kosten die gemoeid zijn met het uitvoeren van een raadsbesluit over de toekomst van de samenwerking hebben we in deze kadernota buiten beschouwing gelaten. Zodra de richting duidelijk is, zullen wij een voorstel voor uitvoering uitwerken en aan u voorleggen.

KADERNOTA 2024 – 2027 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Deze Kadernota in één oogopslag geeft u informatie over de effecten van bestaand en nieuw of gewijzigd beleid voor de komende jaren van de gemeente Tytsjerksteradiel. (alle bedragen x € 1.000)

	2024	2025	2026	2027
STARTSALDO KADERNOTA	2.975	2.713	12	– 99
ONTWIKKELINGEN GEMEENTEFONDS	823	1.080	– 119	87
Gemeentefonds	823	1.080	– 119	87
ONTWIKKELINGEN BESTAAND BELEID	– 350	– 401	– 425	– 427
Ontwikkelingen in bestaand beleid	– 350	– 401	– 425	– 427
ONTWIKKELINGEN NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID	– 393	– 453	– 513	– 573
0. Bestuur en ondersteuning	–	–	–	–
1. Veiligheid	–	–	–	–
4. Onderwijs	– 50	– 50	– 50	– 50
5. Sport, cultuur en recreatie	– 109	– 150	– 210	– 270
6. Sociaal domein	– 94	– 94	– 94	– 94
7. Volksgezondheid en milieu	–	–	–	–
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	–	–	–	–
Overhead	– 140	– 159	– 159	– 159
EINDSALDO KADERNOTA	3.055	2.939	– 1.045	– 1.012
Beleidsontwikkeling per inwoner (in hele euro's) *	– 23	– 26	– 29	– 31

KADERNOTA 2024-2027

1 Ontwikkelingen Kadernota 2024-2027

1.1 Startsituatie

Het vertrekpunt voor deze Kadernota is de meerjarenreeks 2024-2026 uit de begroting 2023-2026. In deze Kadernota nemen we zowel de ontwikkeling in bestaand als in nieuw beleid mee. Daarnaast hebben we op grond van de meicirculaire 2023 de ontwikkelingen in het kader van de Algemene Uitkering geactualiseerd.

Startsaldo Kadernota	2024	2025	2026	2027
TOTAAL	2.975	2.713	12	- 99

1.2 Gemeentefonds

Elk jaar is de inhoud van de meicirculaire van het ministerie van BZK van groot belang voor de inkomstenkant van de gemeentebegroting. In deze circulaire schetst het ministerie namelijk de financiële kaders die gelden voor de nieuwe begrotingsjaren.

De meicirculaire is doorgerekend. Het beeld is positief, waarbij wel rekening is gehouden met een forse reservering voor loon en prijsontwikkelingen en een stelpost voor ambities Uitvoeringsprogramma. Bij de begroting 2024-2027 komen we met een geactualiseerd beeld.

Ontwikkelingen gemeentefonds	2024	2025	2026	2027
TOTAAL	823	1.080	- 119	87

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Bruto ontwikkeling algemene uitkering	4.487	4.689	2.869	4.632
waarvan te reserveren voor ontwikkelingen:				
Behoedzaamheidsbuffer (loon- en prijsontwikkelingen)	2.623	2.567	1.950	3.508
Reservering stelpost ambities Uitvoeringsprogramma	1.000	1.000	1.000	1.000
Taakmutaties	41	42	38	37
Subtotaal	3.664	3.609	2.988	4.545
Netto toename algemene uitkering	**823**	**1.080**	**-119**	**87**

Taakmutaties bedragen x 1.000	2024	2026	2025	2027
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	7	7	6	6
Handhaving energielabel C kantoren	1	1	-1	-1
Wet Goed Verhuurderschap	32	33	31	30
Voorschoolse educatie	1	1	1	1
Totaal	**41**	**42**	**37**	**36**

1.3 Bestaand beleid

In deze Kadernota is eveneens een aantal ontwikkelingen meegenomen ten aanzien van het bestaand beleid. Deze ontwikkelingen worden hieronder kort toegelicht.

Een deel van de ontwikkelingen is conform de spelregels ten laste van de behoedzaamheidsbuffer gebracht. Een klein deel is ten laste van het saldo gebracht.

Overigens zijn op dit moment nog niet alle ontwikkelingen in bestaand beleid bekend. Deze zullen het kader van de opstelling van de begroting 2024-2027 in beeld gebracht worden.

Ontwikkelingen in bestaand beleid	2024	2025	2026	2027
TOTAAL	- 350	- 401	- 425	- 427

Effect CAO ontwikkeling Wmo maatwerkvoorzieningen
In de met de zorgaanbieders afgesloten overeenkomsten is vastgelegd dat jaarlijks indexering van de tarieven plaatsvindt als CAO-ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. De CAO 2022-2023 geeft aanleiding de tarieven per 1-1-2023 te indexeren. Wij hebben op 6 december 2022 besloten om de tarieven van de Wmo te verhogen met 5,29%. Bij het opstellen van de begroting 2023 is rekening gehouden met stijgende prijzen als gevolg van de indexatie van tarieven. Hierbij is rekening gehouden met het voorlopige OVA-percentage voor 2023 van 3,72%. Het definitieve percentage zoals in december 2022 is vastgesteld leidt tot een nadelige ontwikkeling van € 125.000. We dekken deze kosten uit de behoedzaamheidsbuffer.

Indexering budgetten Participatie en uitvoering WSW
In verband met indexering stijgen de kosten van participatievoorzieningen en de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening in 2023 fors en dit werkt door in 2024. Op grond van de hiervoor afgesloten dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Caparis moeten we deze hogere kosten betalen, waardoor we onze re-integratiedienstverlening aan onze inwoners op peil kunnen houden. Dit leidt tot een wijziging van de begroting 2023 en een aanpassing van het meerjarenperspectief 2024-2027. We dekken deze kosten uit de behoedzaamheidsbuffer die in de begroting 2023 en verder is opgenomen. De benodigde extra middelen bedragen € 380.000.

Ontwikkelingen begroting 2024-2027 van de Werkmaatschappij
De begroting van de Werkmaatschappij voor de jaren 2024-2027 is inmiddels vastgesteld. De financiële gevolgen ten bedrage van € 2.037.000 hiervan worden nu onder aanvaard beleid meegenomen in deze Kadernota. We lichten hieronder nog even kort de belangrijkste wijzigingen toe.

Loonontwikkeling
De belangrijkste wijziging van de begroting 2024-2027 betreft de actualisering van de personeelskosten, waarbij rekening is gehouden met de afgesloten CAO voor 2023, de actualisering van de formatie op basis van eerdere besluitvorming en een inschatting van de

ontwikkeling van de nieuwe CAO voor 2024. Voor deze laatste ontwikkeling gaan we voorlopig uit van 2,5% conform de vastgestelde uitgangspunten. Het financieel effect van de actualisering van de personeelskosten bedraagt € 3.510.000 voor de begroting van de Werkmaatschappij. Dit is een verhoging van net iets meer dan 10% hetgeen passend is in de doorvertaling van de CAO 2023, het uitgangspunt voor de verwachte ontwikkeling voor 2024 en overige actualiseringen. Voor onze gemeente een financieel effect van € 1.763.000.

Budget voor inhuur bij ziekte
Budget voor inhuur bij ziekte en de prijsontwikkelingen ICT zijn volgens de uitgangspunten vertaald in de begroting 2024-2027. Voor de begroting van de Werkmaatschappij heeft dit een effect van € 305.000. Voor onze gemeente een financieel effect van € 152.000.

Prijsontwikkelingen ICT
Daarnaast zijn de kosten voor onze ICT-infrastructuur verhoogd op basis van de verwachte prijsstijgingen bij onze ICT-leveranciers. Hiervoor is een bedrag van € 236.000 in de begroting van de Werkmaatschappij meegenomen. Voor onze gemeente een financieel effect van € 118.000.

Overige prijsontwikkelingen
Voor wat betreft de overige posten in de begroting van de werkmaatschappij hebben mede op basis van de analyse van de jaarrekening 2022 beperkte wijzigingen plaatsgevonden. Voor onze gemeente een financieel effect van € 4.000.

Organisatieplan Ruimte begroting
Om het cluster Ruimte meer toekomstbestendig te maken is een aantal organisatorische aanpassingen nodig. Hiervoor zijn diverse aanleidingen, waaronder de veranderende rol van de overheid, vertaald in de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB), bestuurlijke ambities en het versterken van de strategische kwaliteit.
De vertaling van het organisatieplan betekent voor de gemeente Achtkarspelen een structurele financiële uitzetting van de bijdrage van € 391.000. Voor de gemeente Tytsjerksteradiel betekent dit daarentegen een lagere gemeentelijke bijdrage van € 179.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere inbreng van fte door Tytsjerksteradiel bij de samenvoeging van de beleidsonderdelen Ruimte in 2019, die met dit organisatieplan grotendeels wordt geharmoniseerd. In 2023 zijn hier reeds bij beide gemeenten begrotingswijzigingen voor doorgevoerd en maakt het inmiddels ook onderdeel uit van de begroting 2024-2027 van de Werkmaatschappij.

Actualisering personeelskosten TD begroting 2024-2027
De personeelskosten voor bestuur, directie en beheer van onze gemeente zijn geactualiseerd op basis van ondermeer de CAO ontwikkelingen. Het financieel effect hiervan is € 413.000.

Bibliotheekwerk
De bibliotheek wordt geconfronteerd met een aanzienlijke stijging van de personeels- en energielasten. Dit heeft een nadelig effect van € 238.000 voor 2024. Omdat naar verwachting met ingang van 2025 extra middelen beschikbaar komen voor herstel van het

bibliotheekstelsel wordt de compensatie voor bibliotheekwerk alleen voor 2024 (en 2023) meegenomen en ten laste gebracht van de behoedzaamheidsbuffer.

Stichting Regiomarketing Toerisme
Sinds 2014 subsidiëren wij de stichting Regiomarketing Toerisme (RMT) samen met de gemeenten Noardeast-Fryslân, Achtkarspelen en Dantumadiel. De stichting RMT geeft al enige jaren aan dat de subsidie niet toereikend is. Dat speelt met ingang van 2023 en verdere jaren nog meer omdat er vanwege de aanwijzing als DAEB en vanwege de regiodeal een professionaliseringsslag nodig is met o.a. inhuur van externe deskundigen.
Daarnaast is de subsidie sinds de start in 2014 niet verhoogd en zijn de lonen en andere kosten wel gestegen. Wij voorzien hiermee dat de stichting RMT voor de komende jaren met een hogere subsidieaanvraag komt. We weten nog niet precies om welk bedrag het zal gaan, omdat de termijn voor het indienen van de subsidieaanvraag op 1 oktober a.s. is gesteld.
Indicatief gaan we uit van een verhoging van € 7.500 voor 2024. Daarnaast is ons voorstel om in afstemming met de overige deelnemende gemeenten er vanaf 2024 voor te kiezen om de bijdrage jaarlijks te verhogen voor loon- en prijsstijgingen. dit percentage wordt jaarlijks bij de uitgangspunten voor onze begroting vastgesteld.

Veiligheidsregio
De Veiligheidsregio heeft bij de ontwerpbegroting van 2024 aangegeven een extra bijdrage te vragen in verband met de loon- en prijsontwikkelingen. Dit is nu meegenomen ten laste van de behoedzaamheidsbuffer.
Daarnaast zijn er nog een aantal beleidsontwikkelingen. Deze zijn meegenomen ten laste van het begrotingssaldo.

Jobinder
Op basis van de begroting 2024 van de GR Mobiliteitsbureau NO Fryslân nemen we een nadeel als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen mee van € 313.000 ten laste van de behoedzaamheidsbuffer.

Marrekrite
De Marrekrite heeft bij de ontwerpbegroting van 2024 aangegeven een extra bijdrage te vragen in verband met de loon- en prijsontwikkelingen. Dit is nu meegenomen ten laste van de behoedzaamheidsbuffer.

FUMO
De FUMO heeft bij de ontwerpbegroting van 2024 aangegeven een extra bijdrage te vragen in verband met de loon- en prijsontwikkelingen. Dit is nu meegenomen ten laste van de behoedzaamheidsbuffer.
Daarnaast zijn er nog een aantal beleidsontwikkelingen. Deze zijn meegenomen ten laste van het begrotingssaldo.

Jaarschijf GVVP 2024
Het bestaande gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP) is verlopen. Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van een nieuw gemeentelijk mobiliteitsplan. Ter overbrugging is

voor 2023 een verlengde jaarschijf van dezelfde omvang als de voorgaande jaren gereserveerd. Daarmee kan waar nodig worden geanticipeerd op noodzakelijke en/of gewenste aanpassingen/initiatieven vanuit de samenleving en voorgenomen verkeersmaatregelen. Voor 2024 speelt dit ook.
Ter overbrugging reserveren we een verlengde jaarschijf GVVP 2024 voor het treffen van noodzakelijke en gewenste verkeersmaatregelen. In 2024 (Q1) zal een nieuw mobiliteitsplan zijn vastgesteld met daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma.
De middelen vanuit deze jaarschijf worden ook benut als 50% cofinanciering voor de specifieke uitkering Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 waar de gemeente een bedrag van € 245.000 heeft toegekend gekregen. De inzet van elke gemeentelijke euro voor verkeersmaatregelen wordt daarmee door het Rijk verdubbeld.
De kapitaalslasten voor de nieuwe GVVP jaarschijf van € 75.000 bedragen € 4.000 en komen het jaar na uitvoering vanaf 2025 ten laste van het begrotingsresultaat.

Meerjarige subsidieverlening Sociale Basis
De raad heeft in de vergadering van 15 december 2022 besloten om subsidie te verlenen aan de partners in het voorliggende veld voor de jaren 2024, 2025 en 2026 die op grond van de subsidieregeling sociale basis is aangevraagd, maar nog niet is verleend. Voor het jaar 2024 betekent dit meerkosten van € 392.000, voor het jaar 2025 € 433.000 en vanaf 2026 structureel € 451.000. De meerkosten komen in de betreffende jaren ten laste van het begrotingssaldo.
In deze Kadernota onder punt 06.01 is een voorstel voor een derde herstelactie betreffende voor de partijen die voor 2023 een eenmalige subsidieaanvraag hebben gedaan in het kader van de subsidieregeling Versterken Sociale Basis en waarmee de gemeente een langdurige subsidierelatie heeft.
Aanpassing licentiekosten gladheidsbestrijding
Op basis van het beeld uit de jaarrekening 2021 en 2022 blijken de kosten voor jaarlijkse licenties voor weerbeelden en het ict gladheid meldsysteem voor wegen en op de strooi auto's jaarlijks ongeveer € 16.000 te kosten. Het budget is structureel € 10.000 te laag begroot en dient te worden bijgesteld. Dit heeft een nadelig effect van € 10.000 ten nadele van het begrotingssaldo in de meerjarenbegroting 2024-2027.

Verhoging contributie VFG
Tijdens de ALV van de VFG is een voorstel voor contributieverhoging van de VFG geagendeerd van € 0,50 naar € 0,62 per inwoner. Om de continuïteit van de vereniging op korte termijn niet in gevaar te laten komen en ook in 2024 op een goede en adequate wijze invulling te kunnen geven aan het huidige takenpakket acht de VFG een dergelijke contributieverhoging noodzakelijk. Het VFG-bestuur heeft het voornemen om de komende periode met de gemeenten in gesprek te gaan over wat nu precies de gewenste rol en taak van de vereniging is voor de komende jaren, en welke financiering daarbij passend is.
De contributiestijging bedraag voor de gemeente € 0,12 per inwoner. In totaal bedraagt de uitzetting daarmee voor onze gemeente € 4.000. Hiervan komt de helft ten laste van de behoedzaamheidbuffer (loon- en prijsontwikkelingen) en de helft ten laste van begrotingssaldo (overige ontwikkelingen).

Indexering budgetten openbaar groen
De loonkosten voor het laten uitvoeren van de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden stijgen meer dan de standaard – indexatie. De netto meerkosten (4,6 % – 2,5 %) bedragen hiervan € 28.000.

Ofspraken wâl – en kadebehear Fryslân
Doel fan 'Toedeling beheer en onderhoud oevers Friese vaarwegen' is dúdlikheid te jaan oer wa der yn de basis ferantwurdlik is foar de oanbelangjende wâlen lâns de farwegen en fersnippering fan dizze ferantwurdlikens foar te kommen.
Op dit stuit is it yn guon gefallen net dúdlik wa't ferantwurdlik is foar it behear en ûnderhâld fan de wâlen en mei namme fan de walkonstrukjes by in beskoeide wâl. Ek wa't der stiet foar ferfanging fan dizze konstrukjes is meastentiids net dúdlik. Dizze situaasje fan wâlen lâns farwegen lied faak ta diskusje en gedoch tusken oerheden mar ek tusken oerheden en partikulieren. Dizze diskusjes wurd mei de tadieling fan 'Oevers vaarwegen' foarkommen.
It tadielen fan it behear en ûnderhâld fan wâlen lâns farwegen is in taak fan Provinsjale Steaten (PS).
Hjirfoar komt der in saneamd "Oeverfonds'. It 'Oeverfonds' sil op basis fan de Wetterwet folle wurde moatte troch de algemiene demokrasy (provinsje en gemeenten). De bydrage foar ús is dan berekkene op jierliks rom € 12.000. Dit sil dan foarearst meinaam wurde yn de begrutting fan 2024.

Kwaliteitsmedewerker handhaving
Om te voldoen aan onze wettelijke (beleids)taak op het gebied van handhaving is bij de begrotingswijzigingen van juni 2023 besloten om financiële ruimte te creëren voor een kwaliteitsmedewerker Handhaving. Hiervoor is voor onze gemeente 0,25 fte gevraagd. De kosten hiervan bedragen € 23.000 en worden ten laste van het begrotingssaldo gebracht.

MFC Tytsjerk
Op 16 september 2021 heeft de raad besloten tot de realisatie van het MFC Tytsjerk. In de afgelopen periode is het plan verder uitgewerkt tot een technisch ontwerp en is het aanbesteed. De raad heeft op 25 mei 2023 ingestemd met het benodigde extra budget en de daaruit voortvloeiende extra kapitaallasten als gevolg van ondermeer de forse prijsstijgingen
De extra uitzetting van de kapitaallasten van € 48.000 nemen we mee in de begroting vanaf 2025.

Verhoging contributie VNG
In de ALV van de VNG zijn de gemeenten akkoord gegaan met de verhoging van de contributie voor 2024 en eveneens met de verhoging van de gelden voor de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU).
De contributiestijging van € 3.300 ten opzichte van 2023 nemen we nu mee onder bestaand beleid ten laste van de behoedzaamheidsbuffer.
De verhoging van de GGU begroting 2024 inclusief ophoging van het Fonds GGU in verband met de aanpak van een aantal maatschappelijke en organisatorische vraagstukken, die voor alle gemeenten gelijk zijn ten bedrage van € 15.000 nemen we eveneens mee onder bestaand beleid ten laste van het begrotingssaldo.

De gezamenlijke vraagstukken die vanuit de GGU gelden worden betaald betreffen ondermeer de ontwikkelagenda gezond leven Gezond en Actief Leven Akkoord (IZA/GALA), programma's fysieke leefomgeving, inkoop en aanbesteden en arbeidsmarktkrapte

Resumé

In onderstaande tabel zijn bovenstaande ontwikkelingen in bestaand beleid met effect op behoedzaamheidsbuffer en begrotingssaldo opgenomen.

Ontwikkelingen bestaand beleid	2024	2025	2026	2027
Bedragen x. 1000				
ten laste van behoedzaamheidsbuffer				
Effect CAO ontwikkeling Wmo maatwerkvoorzieningen	-125	-125	-125	-125
Indexering budgetten Participatie en uitvoering WSW	-380	-380	-380	-380
Ontwikkelingen begroting 2024-2027 WM8KTD	-2.037	-2.037	-2.037	-2.037
Actualisering personeelskosten TD begroting 2024-2027	-413	-413	-413	-413
Bibliotheekwerk	-238	-	-	-
Veiligheidsregio (loon en prijsontwikkelingen)	-161	-216	-261	-289
Jobinder (loon en prijsontwikkelingen)	-313	-313	-313	-313
Marrekrite (loon en prijsontwikkelingen)	-3	-3	-4	-4
FUMO (loon en prijsontwikkelingen)	-41	-41	-41	-41
GR SW Fryslân	-2	-2	-2	-2
Verhoging contributie VFG	-2	-2	-2	-2
Verhoging contributie VNG	-3	-3	-3	-3
MFC Tytsjerk	-	-48	-48	-48
Indexering budgetten openbaar groen	-28	-28	-28	-28
totaal tlv behoedzaamheidsbuffer	**-3.746**	**-3.611**	**-3.657**	**-3.685**
bestaand beleid tlv begrotingssaldo				
Veiligheidsregio (overig))	-18	-24	-30	-32
FUMO (overig)	-49	-49	-49	-49
Jaarschijf GVVP 2024	-	-4	-4	-4
Meerjarige subsidieverlening Sociale Basis	-392	-433	-451	-451
Aanpassing licentiekosten gladheidsbestrijding	-10	-10	-10	-10
Verhoging contributie VFG (beleid)	-2	-2	-2	-2
GGU gelden	-15	-15	-15	-15
Kwaliteitsmedewerker handhaving	-23	-23	-23	-23
Stichting Regiomarketing Toerisme	-8	-8	-8	-8
Ofspraken wâl - en kadebehear Fryslân	-12	-12	-12	-12
overig				
Organisatieplan Ruimte begroting 2024-2027 WM	179	179	179	179
totaal bestaand beleid tlv begrotingssaldo	**-350**	**-401**	**-425**	**-427**
Totaal ontwikkelingen bestaand beleid	**-4.096**	**-4.012**	**-4.082**	**-4.112**

Behoedzaamheidsbuffer

In de begroting 2023–2026 was een behoedzaamheidsbuffer opgenomen. Voor een deel was deze behoedzaamheidsbuffer bedoeld om ontwikkeling in bestaand beleid af te dekken mits deze passen binnen de spelregels van de behoedzaamheidsbuffer.

De ontwikkeling van de behoedzaamheidsbuffer is in onderstaande tabel weergegeven. Deze is nu inclusief de ontwikkelingen van de meicirculaire en de actuele bestedingen tot nu toe.

Behoedzaamheidsbuffer	**2024**	**2025**	**2.026**	**2.027**
Bedragen x. 1000				
Behoedzaamheidsbuffer begroting 2023-2026	3.138	3.432	2.200	2.200
Extra accres 2023-2027 i.v.m. inflatiecorrectie 2022	443	443	517	517
Restant corona middelen (voorlopig)	-	-	-	-
Ontwikkelingen meicirculaire tbv Behoedzaamheidsbuffer	2.623	2.567	1.950	3.508
Tegemoetkoming Energiekosten energie intensief mkb	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Energie intensieve amateursport	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Totaal behoedzaamheidsbuffer Kadernota 2024-2027	**6.204**	**6.442**	**4.667**	**6.225**
Bedragen ten laste van behoedzaamheidsbuffer	**-3.746**	**-3.611**	**-3.657**	**-3.685**
Restant behoedzaamheidsbuffer voor ontw begr 2024-2027	**2.458**	**2.831**	**1.010**	**2.540**

1.4 Nieuw of gewijzigd beleid

In deze Kadernota zijn diverse ontwikkelingen van nieuw of gewijzigd beleid meegenomen. Deze zijn gecategoriseerd in:

- onontkoombaar
- noodzakelijk
- wenselijk

De financiële ontwikkeling hiervan vindt u terug in onderstaand overzicht.

Ontwikkelingen nieuw of gewijzigd beleid	2024	2025	2026	2027
TOTAAL	**– 393**	**– 453**	**– 513**	**– 573**
1. onontkoombaar	– 147	– 160	– 160	– 160
2. noodzakelijk	– 74	– 115	– 175	– 235
3. wenselijk	– 172	– 178	– 178	– 178

1.5 Eindsaldo Kadernota

Samengevat ziet de Kadernota er als volgt uit:

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Stand meerjarenbegroting 2024-2027	**2.975**	**2.713**	**12**	**– 99**
Ontwikkelingen inkomsten Gemeentefonds	823	1.080	– 119	87
Ontwikkelingen in bestaand beleid	– 350	– 401	– 425	– 427
Ontwikkelingen nieuw of gewijzigd beleid	– 393	– 453	– 513	– 573
1. onontkoombaar	– 147	– 160	– 160	– 160
2. noodzakelijk	– 74	– 115	– 175	– 235
3. wenselijk	– 172	– 178	– 178	– 178
SALDO KADERNOTA	**3.055**	**2.939**	**– 1.045**	**– 1.012**

Daarnaast zijn er diverse onderwerpen, die incidenteel van aard zijn. Hiervoor hanteren we de lijn, dat deze lasten ten laste van de Algemene reserve worden gebracht. Deze onderwerpen inclusief hun financieel beslag op de Algemene reserve vindt u terug in onderstaand overzicht.

Onderwerpen Kadernota ten laste van de Algemene Reserve	nr.	2024	2025	2026	2027
Incidentele inzet projecten					
Gemeentelijke co-financiering EU-Leaderprogramma 2024-2027	00.01	156.000	-	-	-
Cofinanciering De Twirre	05.13	75.000	-	-	-
Nieuw archiefsysteem + formatie Observeum	05.07	7.000	-	-	-
Beurtskip	06.04	158.000	158.000	158.000	-
Digitaliseren fysiek archief Inkomen en Participatie	06.02	25.000	-	-	-
Beleid op verhuur van panden	08.02	8.000	-	-	-
Dorpenronde	08.04	50.000	-	-	-
Toegankelijkheidsonderzoek digitale dienstverlening	00.04.33	4.000	-	-	-
I&A - Sociaal Intranet applicatie	00.04.25	20.000	-	-	-
I&A - Abonnement Datafryslân	00.04.26	2.000	-	-	-
Totaal Incidentele inzet projecten tlv AR		**505.000**	**158.000**	**158.000**	**-**
Incidentele inzet personele ontwikkelingen					
Managementsecretariaat	00.04.01	58.000	58.000	-	-
Teamleider I&A	00.04.02	68.000	68.000	-	-
Teamleider HRM	00.04.03	68.000	68.000	-	-
Bestuurscommunicatie adviseur	00.04.06	124.000	124.000		
Juridische zaken - Inkoopcoördinator	00.04.10	25.000	25.000	-	-
Juridische zaken - Inkoop - flexibele schil	00.04.11	42.000	42.000	-	-
HRM - Strategische ondersteuning en advisering	00.04.50	365.000	303.000	-	-
Financiën - AOIB en Senior Financieel Adviseur	00.04.51	201.000	201.000	-	-
I&A - Continuïteit en kwaliteit informatie voorziening	00.04.52	638.000	638.000	-	-
Jurist handhaving	01.01	85.000	85.000	-	-
Jurist veiligheid	01.02	29.000	29.000	-	-
Horeca- evenementenbeleid	01.07	24.000	24.000	-	-
Gebiedsteam-Zorg in de school	04.02	132.000	-	-	-
Ekstra formaasje Frysk taalbelied	05.04	25.000	25.000	-	-
Uitvoeringsplan Participatiewet - Inzet jobhunter	06.07	51.000	51.000	-	-
Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk (POH Jeugd)	06.08	57.000	57.000	-	-
Coördinator Maatschappelijk Vastgoed	06.12	56.000	56.000	-	-
Formatie stikstof	07.02	36.000	36.000	-	-
Totaal incidentele inzet personeel tlv AR		**2.084.000**	**1.890.000**	**-**	-
Totaal tlv AR		**2.589.000**	**2.048.000**	**158.000**	-

2 Reserves en weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre de gemeente financieel in staat is om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen. Weerstandsvermogen onderscheiden we in twee delen

- weerstandscapaciteit
- risicobeheersing

Met weerstandscapaciteit bedoelen we alle middelen en mogelijkheden waarmee de gemeente onvoorziene kosten op kan vangen. Dat geldt bijvoorbeeld voor alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen maar die gevolgen kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente. Weerstandscapaciteit bestaat uit *incidentele weerstandscapaciteit* en *structurele weerstandscapaciteit*.

De reserves beschouwen we als *structurele weerstandscapaciteit*.

Voor incidentele lasten (looptijd van 1-3 jaar) met betrekking tot diverse onderwerpen in deze Kadernota hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht. In de Algemene Reserve wordt rekening gehouden met deze uitname.

Dit leidt tot de volgende geactualiseerde ontwikkeling van de Algemene Reserve waarbij rekening is gehouden met het rekeningresultaat 2022.

Verwachte ontwikkeling algemene reserve	2023	2024	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)						
Stand begin van het jaar	21.608	29.150	26.912	27.869	30.650	29.605

In de onderstaande tabel zijn alle geplande en voorgestelde onttrekkingen uit de Algemene Reserve in beeld gebracht voor de jaren 2022 t/m 2028. Hierbij is rekening gehouden met de besluitvorming bij de jaarrekening 2022.

Verwachte ontwikkeling algemene reserve (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Stand begin van het jaar	**19.060**	**21.608**	**29.150**	**26.912**	**27.869**	**30.650**	**29.605**
Mutaties n.a.v. rekening en begrotingen							
Onttrekking rekeningresultaat 2020	-	-	-	-	-		-
Storting rekeningsreslutaat 2021	2.735	-	-	-	-		-
Overheveling restant bestemmingsreserve KIK naar AR	879	-	-	-	-		-
Vrijval diversen; begrotingswijzigingen december 2022	175						
Storting rekeningresultaat 2022	-	10.593	-	-	-		-
Storting saldo primitieve begroting 2023 (jaarschijf 2023)	-	-	1.260				
Verwerking effecten Kadernota 2024-2026 t.o.v. begrotingsresultaat 2022-2025	-	-	-	3.055	2.939	-1.045	-1.012
Mutaties o.b.v. reeds vastgesteld beleid							
Landinrichting Bûtenfjild (PPN 2008/rek 2010) besl. 2017 tgv gebiedsontw. ZenM	-	-31	-	-	-	-	-
Herinr. Alde Feanen 2e uitv.module (raad 27-11-2008/rek 2010)	-	-2	-	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling Zuid en Midden CA (PPN 2009/2e berap 2012)	-	1.188	-	-	-	-	-
Regiodeal (raad 25-4-2019)	-263	-263	-263	-	-	-	-
Alde Feanen herinrichting 3e uitvoeringsfase (KN 2018 5.7a)	-	-240	-	-	-	-	-
Implementatie van waarderen op gebruikersoppervlakte (KN 2020-2023 0.02)	-1	-2	-	-	-	-	-
Actualisatie en koppeling BGT en GBI-beheersysteem (KN 2020-2023 2.05)	-	-100	-	-	-	-	-
Digitalisering administratieve processen Buitendienst (KN 2020-2023 2.03)	-45	-5	-	-	-	-	-
Digitalisering en optimalisering data areaal openbare ruimte (KN 2020-2023 2.06)	-	-150	-	-	-	-	-
Actualisering locatiedossiers op het onderdeel bodem (KN 2020-2023 7.02)	-	-7	-	-	-	-	-
Vastgoed registratiesysteem (KN 2020-2023 8.01)	-	-25	-	-	-	-	-
Bijdrage aan omgevingswet (KN)	-71	-164	-	-	-	-	-
Bijdrage aan Millenium (KN)	-	-3	-	-	-	-	-
Bijdrage aan Karakteristieke panden (KN)	-	-35	-	-	-	-	-
Bijdrage ontmoetingscentrum Gytsjerk	-	-	-57	-	-	-	-
Bijdrage formatie stikstofproblematiek; begroting 2021-2024	-	-91	-	-	-	-	-
Investeringen vooraf (ombuigingen begroting 2021-2024)							
Kosten harmoniseren beleid en uitvoering en optimaliseren van processen (Omb. 5.1)	-27	-302	-	-	-	-	-
Frictiekosten (Omb. 5.4)	-	-123	-	-	-	-	-
Digitaal adm. Toezicht naleven van regels en vergunningen (Omb. 2.23)	-	-50	-	-	-	-	-
Kadernota 2022-2025							
Herindeling team Communicatie / tijd. Uitbreiding (KN 2022-2025; 00.02)	-6	-51	-	-	-	-	-
Continuering FTE HRM (KN 2022-2025; 00.04)	-45	-	-	-	-	-	-
P&C-coördinator/gemeenteadviseur (KN 2022-2025; 00.11)	-47	-47	-	-	-	-	-
Aanpassing bediening brug Aldtsjerk (KN 2022-2025; 02.02)	-	-25	-	-	-	-	-
Aanpassing brug Eastermar (KN 2022-2025; 02.04)	-	-	-215	-	-	-	-
Aanjagen toerisme (KN 2022-2025; 03.05)	-12	-78	-45	-	-	-	-
Uitbreiding formatie zorgadministratie (KN 2022-2025; 06.10)	-20	-20	-	-	-	-	-
Uitbreiding formatie Communicatie SD (KN 2022-2025; 06.11)	-35	-	-	-	-	-	-
Uitbreiding formatie Gebiedsteams (KN 2022-2025; 06.12)	-250	-	-	-	-	-	-
Project Beurtschip (KN 2022-2025; 06.13)	-144	-144	-	-	-	-	-
Uitbreiding ondersteuning gaswinningsdossier (KN 2022-2025; 07.08)	-20	-46	-	-	-	-	-
Formatie stikstof (KN 2022-2025; 07.09)	-20	-60	-	-	-	-	-
Formatie gemeentelijk beleid Milieu (KN 2022-2025; 07.10)	-18	-18	-	-	-	-	-
Uitvoering woningbouwprogrammering (KN 2022-2025; 08.05)	-128	-72	-	-	-	-	-
Omgevingswet (KN 2022-2025; 08.09b)	-	-95	-	-	-	-	-
Kadernota 2023-2026							
Invulling actiepunten vanuit Communicatiestrategie	-	-55	-	-	-	-	-
Formatie medewerker recordbeheer	-	-67	-67	-	-	-	-
Overstap fin. systeem c.a naar de Cloud	-	-30	-	-	-	-	-
Organiseren en faciliteren van het thuiswerken	-	-115	-	-	-	-	-
Juridische Zaken / Inkoop: Uitzetting FTE m.b.t. contractmanagement en contractbeheer	-	-60	-	-	-	-	-
Formatie HR en Communicatie	-	-297	-	-	-	-	-
HR: Vlootschouw in het kader van Strategisch Personeelsplan (SPP)	-	-37	-	-	-	-	-
HR: Recruitment	-	-23	-	-	-	-	-
Omzetting van het dashboard (digitalisering) voor Liberaux	-	-4	-	-	-	-	-
I&A: doorontwikkelingen team en organisatie	-	-192	-192	-	-	-	-
Nieuw verkeer- en vervoerbeleid	-	-35	-	-	-	-	-
2e fase Gebiedsontwikkeling De Centrale As	-	-125	-	-	-	-	-
Pont Prinses Margrietkanaal Bergumermeer-Sumar	-	-340	-	-	-	-	-
Realisatie twee TOP's (toeristische overstappunten)	-	-12	-	-	-	-	-
Subsidie Het Achterland	-	-30	-30	-30	-	-	-
Garyp yn it Grien	-	-32	-	-	-	-	-
Inkoop Wmo & Participatiewet (Implementatieplan)	-	-122	-	-	-	-	-

Verwachte ontwikkeling algemene reserve (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Overig (eerdere besluitvorming)							
Verkiezingskosten 2022 Griffie (Begroting 2022-2025; Raad 04-11-2021)	-20	-	-	-	-	-	-
Deelname Friese projectenmachine (Raad 16-12-2021)	-13	-21	-	-	-	-	-
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (Raad 27-01-2022)	-	-60	-	-	-	-	-
Incidentele bijdrage ontmoetingsplek Eastermar (Raad 30-06-2022)	-	-40	-20	-	-	-	-
Lobby herrijking gemeentefonds; (Begroting 2023-2026)	-	-20	-20	-20	-	-	-
Herinrichting van het plein de drie van Sminia; (Begroting 2023-2026)	-	-90	-	-	-	-	-
Afbouw project de Spitkeet (Raad 16-12-2022)	-56	-	-	-	-	-	-
Raad 22-06-2023; Pilot cameratoezicht schoolterreinen	-	-20	-	-	-	-	-
Raad 20-04-2023; Vervolgproces brede participatie Gebiedsvisie Burgum-West	-	-75	-	-	-	-	-
Raad 22-06-2023; Ontmoetingsplek Eastermar	-	-20	-	-	-	-	-
Raad 20-04-2023; Kosten realiseren biodiversiteitsplan	-	-30	-	-	-	-	-
Raad 20-04-2023; Nulmeting dienstverlening	-	-10	-	-	-	-	-
Raad 20-04-2023; Taxatie eigendommenverzekering	-	-28	-	-	-	-	-
Voorstellen Kadernota 2024-2027							
Incidentele inzet projecten							
Gemeentelijke co-financiering EU-Leaderprogramma 2024-2027 (00.01)	-	-	-156	-	-	-	-
Cofinanciering De Twirre (05.13)	-	-	-75	-	-	-	-
Nieuw archiefsysteem + formatie Observeum (05.07)	-	-	-7	-	-	-	-
Beurtskip (06.04)	-	-	-158	-158	-158	-	-
Digitaliseren fysiek archief Inkomen en Participatie (06.02)	-	-	-25	-	-	-	-
Beleid op verhuur van panden (08.02)	-	-	-8	-	-	-	-
Dorpenronde (08.04)	-	-	-50	-	-	-	-
Toegankelijkheidsonderzoek digitale dienstverlening (00.04.33)	-	-	-4	-	-	-	-
I&A - Sociaal Intranet applicatie (00.04.25)	-	-	-20	-	-	-	-
I&A - Abonnement Datafryslân (00.04.26)	-	-	-2	-	-	-	-
Incidentele inzet personele ontwikkelingen							
Managementsecretariaat (00.04.01)	-	-	-58	-58	-	-	-
Teamleider I&A (00.04.02)	-	-	-68	-68	-	-	-
Teamleider HRM (00.04.03)	-	-	-68	-68	-	-	-
Bestuurscommunicatie adviseur (00.04.06)	-	-	-124	-124	-	-	-
Juridische zaken - Inkoopcoördinator (00.04.10)	-	-	-25	-25	-	-	-
Juridische zaken - Inkoop - flexibele schil (00.04.11)	-	-	-42	-42	-	-	-
HRM - Strategische ondersteuning en advisering (00.04.50)	-	-	-365	-303	-	-	-
Financiën - AOIB en Senior Financieel Adviseur (00.04.51)	-	-	-201	-201	-	-	-
I&A - Continuïteit en kwaliteit informatie voorziening (00.04.52)	-	-	-638	-638	-	-	-
Jurist handhaving (01.01)	-	-	-85	-85	-	-	-
Jurist veiligheid (01.02)	-	-	-29	-29	-	-	-
Horeca- evenementenbeleid (01.07)	-	-	-24	-24	-	-	-
Gebiedsteam-zorg ín de school (GIS) (04.02)	-	-	-132	-	-	-	-
Ekstra formaasje Frysk taalbelied (05.04)	-	-	-25	-25	-	-	-
Uitvoeringsplan Participatiewet - Inzet jobhunter (06.07)	-	-	-51	-51	-	-	-
Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk (POH Jeugd) (06.08)	-	-	-57	-57	-	-	-
Coördinator Maatschappelijk Vastgoed (06.12)	-	-	-56	-56	-	-	-
Formatie stikstof (07.02)	-	-	-36	-36	-	-	-
Stand algemene reserve	**21.608**	**29.150**	**26.912**	**27.869**	**30.650**	**29.605**	**28.593**

3 Ontwikkelingen in beleid

De begroting 2023 is in november 2022 in de raad vastgesteld. Tussen het moment van vaststellen en nu hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan. Ontwikkelingen die ook invloed hebben op de nieuwe (meerjaren)begroting 2024- 2027.

Bij de behandeling van de Kadernota is voor deze onderwerpen geen verdere afweging nodig. Meestal omdat er al sprake is van een eerder beslismoment maar soms ook omdat het gaat om een ontwikkeling die onontkoombaar is. We spreken dan van ontwikkelingen in bestaand beleid.

Met het in beeld brengen van deze ontwikkelingen ontstaat er een geactualiseerde uitgangspositie voor de Kadernota 2024-2027. De ontwikkelingen worden, per programma, hieronder als volgt toegelicht.

- **Programma**
    - **bestaand beleid**
    - **nieuw beleid**
        - Wat is er aan de hand?
        - Wat stellen we voor?
        - Wat als we het niet doen?
        - Wat mag het kosten?
        - Financieel effect / Status / Aard / Raakvlak

Programma overstijgende onderwerpen
In de Kadernota proberen we direct aan te geven bij welk programma een onderwerp thuishoort. Soms kan een onderwerp op meerdere (of zelfs alle) programma's invloed hebben, maar is nog niet precies bekend hoe dit cijfermatig verdeeld moet worden. Dan wordt het onderwerp *voorlopig* bij een programma ingedeeld. Bij de verwerking van het onderwerp in de begroting vindt de uiteindelijke verdeling plaats.

Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Gemeentelijke co-financiering EU-Leaderprogramma 2024-2027 **00.01**

Wat willen we?

De ANNO-gemeenten hebben bij monde van de colleges aangegeven graag deel te nemen aan een nieuw LEADER-programma in de periode 2023-2027. De komende jaren zien zij voldoende aanknopingspunten om met de opgaven in de ANNO-agenda invulling te geven aan het nieuwe programma en de lokale ontwikkelingsstrategie voor de regio.
Het LEADER-programma is een Europees subsidieprogramma gericht op financiering van projecten op het platteland, waaronder bijvoorbeeld dorpshuizen en andere initiatieven uit de mienskip. Kenmerkend is de bottom-up aanpak bij alle facetten van het programma.
Het huidige LEADER-programma stond de sociaaleconomische ontwikkeling en het versterken van de sociale cohesie centraal. Voor de komende periode is dit uitgebreid met thema's op het gebied van klimaat, milieu, water, landschap en biodiversiteit.

Wat stellen we voor?
Deel te nemen aan het nieuwe LEADER-programma en de gevraagde bijdrage in te zetten als cofinanciering voor projectaanvragen in het ANNO- gebied.

Op dit moment is nog niet bekend hoeveel gebieden de provincie aan zal wijzen als LEADER-gebied, dat zal later dit jaar gebeuren. De hoogte van de cofinanciering is daarom op dit moment nog niet geheel duidelijk, maar de verwachting is dat twee of maximaal drie gebieden zullen worden aangewezen. In dit kader is het wenselijk uit te gaan van de variant waarbij het hoogste cofinancieringsbedrag wordt gevraagd, i.c. bij de aanwijzing van twee LEADER- gebieden.
Er wordt dan een bedrag van € 600.000 gevraagd als garantstelling voor het gemeentelijke gedeelte van de nationale cofinanciering*. Als we binnen het ANNO- gebied een verdeling hanteren naar rato van inwonertal, ziet de gevraagde bijdrage per gemeente er als volgt uit;

gemeente Achtkarspelen	€ 135.000
gemeente Dantumadiel	€ 92.000
gemeente Noardeast- Fryslân	€ 220.000
gemeente Tytsjerksteradiel	€ 156.000

In totaal zal € 5,6 miljoen beschikbaar komen voor het gebied. Naast de € 0,6 miljoen van de gemeenten zal de provincie € 2,2 miljoen bijdragen en de EU € 2,8 miljoen.

*nationale cofinanciering bestaat uit een provinciaal deel en een gemeentelijk deel.

Wat als we het niet doen?
Als we niet deelnemen aan het LEADER-programma laten we een kans voor onze gemeente en regio liggen om projecten uit de samenleving en de regionale agenda te kunnen realiseren.

In de ANNO-regio zijn de afgelopen jaren diverse initiatieven uit de samenleving gerealiseerd met een bijdrage uit het Europese LEADER-programma. Gemiddeld genomen lokt iedere euro uit het programma een investering van € 8 in de regio uit.

Wat mag het kosten?
Wij vragen daarom een bedrag van maximaal € 156.000 voor de periode 2024-2027. Dit bedrag is nog afhankelijk van het aantal gebieden dat in de provincie wordt aangewezen als LEADER-gebied.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Gebben, L.J.			

Programma 1 - Veiligheid

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Horeca- evenementenbeleid 01.07

Wat willen we?
Het beleidstakenpakket met betrekking tot evenementen en de Alcoholwet wordt steeds uitgebreider. Dit takenpakket is gekoppeld aan de maatschappelijke en politieke urgentie op deze onderwerpen. Het actualiseren van beleid (waaronder evenementenbeleid, horecabeleid), het beantwoorden van (politieke) vragen, alsmede het formuleren van verordeningen en beleidsregels, is daarmee eveneens een grotere en belangrijker taak geworden. Het betreft niet de uitvoeringstaak van het recent vastgestelde beleid. Die uitvoering kan worden gedaan binnen de beschikbare formatie.

Er is 0,1 fte beschikbaar voor het uitvoeren van deze beleidstaken. Het is op dit moment niet mogelijk om deze taken goed in de organisatie te borgen en uit te voeren. Beleid, verordeningen en notities op deze onderwerpen zijn niet geactualiseerd, komen niet overeen met wijzigingen in bestaande wetgeving en lopen achter op de maatschappelijk realiteit. We willen ervoor zorgen dat deze taak in overeenstemming met zowel de maatschappelijke (politieke) realiteit als de actuele wetgeving, wordt uitgevoerd.

Wat stellen we voor?
We stellen voor om de bestaande formatie voor deze taak uit te breiden met 0,2 fte voor Tytsjerksteradiel.

Wat als we het niet doen?
Als we dit niet doen dan kunnen wij ons beleid op het terrein van evenementen en (para-commerciële) horeca, niet actueel maken/houden. Wij kunnen onze verordeningen niet aanpassen aan gewijzigde wetgeving. De afgelopen jaren zijn evenementen en horeca erg in ontwikkeling. De regelgeving verandert net als de maatschappelijke en politieke wensen op deze gebieden. Als wij de formatie op deze taken niet op orde hebben, zullen wij achter blijven in de ontwikkelingen en zullen onze beleidstukken niet meer aansluiten bij de maatschappelijke, politieke wensen alsmede de wettelijke kaders.
Ook kunnen wij het evenementenbeleid dat recent is geactualiseerd niet evalueren.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 23.500.
De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.
De kosten voor deze taak bedragen € 47.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.
Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 23.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 47.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Gebben, L.J.			

Jurist handhaving 01.01

Wat willen we?
Er komen steeds meer bevoegdheden bij college en burgemeester terecht en daarmee komen er meer taken bij de juristen handhaving terecht. Deze uitbreiding van taken valt samen met een verdubbeling van het aantal handhavingsverzoeken dat wordt ingediend (door burgers maar veelal door de opkomende adviesbureaus - stijging van 19 naar 37 in 2022)

We willen aan onze wettelijke taak voldoen v.w.b. het oppakken van handhavingsverzoeken.
Wij willen de reguliere handhavingszaken op blijven kunnen pakken.
Daarnaast willen wij onze taken v.w.b. de advisering richting college, raad, portefeuillehouders alsmede richting burgers blijven uitvoeren.

Dit betreft niet de uitvoeringstaken die samenhangen met het uitvoeringsprogramma Toezicht & Handhaving. Dat voeren we binnen de beschikbare formatie uit.

Wat stellen we voor?
De formatie op juridische handhaving uit te breiden met 0,75 fte voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

Wat als we het niet doen?
Dan kunnen wij de stijgende hoeveelheid handhavingsverzoeken niet meer oppakken. Dit leidt tot juridische procedures en ingebrekestellingen richting de gemeenten en daarmee tot hoge kosten nu dit een bestaande wettelijke taak betreft die niet kan worden uitgevoerd.

De advisering kan niet meer worden opgepakt en zal naar 'waakvlam' niveau worden teruggebracht.

De ondersteuning op reguliere handhaving zal afnemen.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 84.500. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.
De kosten voor deze taak bedragen € 169.000 waarvan beide gemeenten de helft dragen.
Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 84.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 169.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Gebben, L.J.			

Jurist veiligheid 01.02

Wat willen we?
Er komen steeds meer bevoegdheden en taken bij de burgemeester (en in mindere mate ook bij college) terecht op het gebied van openbare orde en veiligheid. Daarnaast komen er structureel steeds meer maatschappelijke ontwikkelingen gerelateerd aan openbare orde op ons af (boerenprotesten, Corona, Oekraïne, Bibob, ondermijning, stikstof, radicalisering etc). Deze actualiteiten vragen inzet van eenheid Veiligheid op het gebeid van de beleidsmedewerkers en de jurist.

De BOA capaciteit is hier vorig jaar op aangepast maar de juridische capaciteit blijft achter. Dit betekent dat wij met de bestaande juridische capaciteit niet kunnen voldoen aan de taken die nu bij ons liggen. Ook kunnen wij de burgemeester nu en in de toekomst niet goed adviseren en ondersteunen. Ook kunnen wij zware juridische klussen in de keten nu veelal niet zelf met de juiste antenne voor openbare orde en veiligheid afwikkelen.

We willen de formatie op de jurist Veiligheid uitbreiden om
te kunnen voldoen aan de bevoegdheden, het beleid en de ontwikkelingen die op ons afkomen.

Vorig jaar is reeds 0,5 fte jurist veiligheid opgevoerd en verkregen. Deze formatie is onvoldoende gebleken.

Wat stellen we voor?
De bestaande formatie op jurist veiligheid uit te breiden met 0,25 fte voor Tytsjerksteradiel.

Wat als we het niet doen?
Als we dit niet doen kunnen wij niet voldoen aan de bevoegdheden, het beleid en de ontwikkelingen die op ons afkomen.
Omdat de eerder toegekende formatie onvoldoende blijkt, wordt er beslag gelegd op de juristen handhaving. Deze hebben echter zelf een hoge werkdruk waardoor er structureel taken blijven liggen en kansen om effectiever op te treden, niet worden benut.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 29.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.
De kosten voor deze taak bedragen € 58.000 waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 29.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 58.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
–	–	–	–
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Gebben, L.J.			

Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Geen onderwerpen voor nieuw beleid

Programma 3 - Economie

Geen onderwerpen voor nieuw beleid

Programma 4 - Onderwijs

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Gebiedsteam-zorg ín de school (GIS) 04.02

Wat willen we?

Door meer in te zetten op preventie willen we voorkomen dat we jeugdigen en gezinnen onnodig doorverwijzen naar zwaardere hulpverlening. Ook willen we voorkomen dat inwoners te maken krijgen met wachtlijsten om toegang tot ondersteuning te krijgen. Bij tijdige hulp aan de voorkant hoeft niet te worden opgeschaald en blijven de kosten beheersbaar.

Het project proeftuin GIS is in 2021 gestart in Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel. De sociaal werker van het gebiedsteam is een aantal uren per week zichtbaar in de school aanwezig en aanspreekbaar. Het project wordt professioneel gemonitord. De eerste ervaringen zijn positief en tussentijdse metingen van het onderzoek zien er veelbelovend uit.

Wat stellen we voor?

Samen met alle betrokken partners willen we zorg en ondersteuning tijdig en beter kunnen bieden. Om erger en duurder te voorkomen willen we al vroegtijdig passende hulp kunnen bieden, dus aan de voorkant.

Het project GIS is in 2021 gestart. De sociaal werker van het gebiedsteam is een aantal uren per week zichtbaar in de school aanwezig en aanspreekbaar. Het project wordt professioneel gemonitord. Het eindrapport wordt in het najaar van 2023 opgeleverd. De eerste bevindingen en rapportages zijn positief en veelbelovend.

De proeftuin wordt momenteel bekostigd uit tijdelijke NPO middelen en loopt eind 2023 af. Gezien de bemoedigende resultaten wordt voorgesteld de proeftuin in 2024 te verlengen (incidenteel).

Met inachtneming van de definitieve onderzoeksresultaten in het najaar van 2023 kan in het voorjaar 2024 voor de daaropvolgende jaren een structurele bekostiging worden overwogen.

Wat als we het niet doen?
De sociale zorgen van en over onze inwoners zijn in de coronaperiode toegenomen. Ook bestaande knelpunten zijn daardoor vergroot.
Het systeem naar passende hulp en ondersteuning loopt vast op meer plekken. In de praktijk zien we de wachtlijsten voor (jeugd)hulp groeien. Intussen verzwaren de casussen, de problematiek groeit. De hulpvraag verzwaard en wordt opgeschaald en de kosten stijgen.
Inwoners worden niet tijdig geholpen, lopen vast en worden steeds ongelukkiger. We zien een toename van mentale problemen en eenzaamheid bij jongeren; het welzijn
van jeugdigen neemt af.
Om erger en duurder te voorkomen willen we eerder, liefst preventief, hulp kunnen bieden.

Wat mag het kosten?
Voor het verlengen van de proeftuin in 2024 wordt uitgegaan van 54 uren per week verdeeld over 22 scholen in Tytsjerksteradiel. Omgerekend gaat het om de inzet van 1,5 fte.

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 132.000 voor het jaar 2024.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.
De kosten voor deze taak bedragen € 264.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 132.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 264.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, C. de			

STRUCTUREEL

Peuteropvang 04.04

Wat willen we?
We willen bereiken dat er in de gemeente voldoende peuteropvangplaatsen beschikbaar zijn, zodat alle peuters in Tytsjerksteradiel vanaf de leeftijd van twee jaar naar de peuteropvang kunnen en met een goede voorbereiding op het basisonderwijs kunnen starten.

Wat stellen we voor?
We stellen voor om het budget voor de reguliere peuteropvang te verhogen.

Wat als we het niet doen?
Wanneer het budget voor de reguliere peuteropvang niet wordt verhoogd, moeten de aanbieders de uitvoering rond krijgen binnen de beschikbare middelen. Wij verwachten dat hierdoor wachtlijsten ontstaan.

Wat mag het kosten?
Wij vragen om het budget voor reguliere opvang structureel te verhogen met € 50.000 per jaar.

De verhoging wordt deels veroorzaakt door een toename van het aantal peuters maar met name door de stijging van het landelijke uurtarief kinderdagopvang. Dit bedroeg in 2020 € 8,17 per uur per peuter en in 2023 € 9,12 per uur per peuter.
De prognose voor 2024 is € 9,65 per uur per peuter.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 50	- 50	- 50	- 50
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, C. de			

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Cofinanciering De Twirre 05.13

Wat willen we?
Scoutingvereniging de Twirre ondersteunen in het verduurzamen van het clubgebouw door een (eenmalige) cofinanciering voor de Leader subsidie. Als de gemeente door cofinanciering bijdraagt aan het subsidiebedrag wordt ook een subsidie van het Iepen MienskipsFûns mogelijk gemaakt.

Het doel van de scouting is een groen en duurzaam clubgebouw, voorzien van voldoende lokalen en voorzieningen. Dit wordt gefinancierd door middel van subsidies en fondsen.

Wat stellen we voor?
Eenmalig € 75.000 bijdragen als cofinanciering van een Leader subsidie voor Scouting de Twirre.

Wat als we het niet doen?
Als er geen gemeentelijke cofinanciering beschikbaar wordt gesteld dan heeft de scouting niet de mogelijkheid om ook een aanvraag bij het Iepen Mienskipsfûns te doen. De hoogte van deze subsidie is maximaal € 250.000.
De plannen voor het verduurzamen van het clubgebouw zijn dan financieel niet haalbaar.

Wat mag het kosten?
De eenmalige kosten bedragen € 75.000.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, Tytsy			

Ekstra formaasje Frysk taalbelied 05.04

Wat willen we?
Foar it ûntwikkeljen, advisearjen en útfieren fan it Frysk taalbelied binne fjouwer oeren beskikber foar twa gemeenten; twa oeren foar Achtkarspelen en twa oeren foar Tytsjerksteradiel. Dit jier wurdt de Nota Frysk taalbelied aktualisearre en sille de ambysjes op it mêd fan it Frysk oanskerpe wurde.

Wat stellen we voor?
Doel fan de Nota Frysk taalbelied is it kreëarjen fan rânebetingsten foar it behâld en fuortsterkjen fan de Fryske taal. Om dêr de kommende jierren útfiering oan jaan te kinnen is ekstra formaasje nedich. In útwreiding fan fjouwer oeren foar ûntwikkeljen en advisearjen en tolve oeren foar de útfiering fan it Frysk taalbelied binnen de WM8KTD. De kosten foar dizze oeren wurde foar de helft droegen troch ús gemeente.

Wat als we het niet doen?
Sûnder ekstra formaasje is it net mooglik om útfiering te jaan oan behâld en fuortsterkjen fan de Fryske taal.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 25.000.
De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.
De kosten voor deze taak bedragen € 50.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 25.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 50.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed (fase 1) 05.12

Wat willen we?
Het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. In de 1e fase verduurzamen we een aantal gebouwen waarvan met zekerheid te zeggen is dat deze de komende jaren in gebruik blijven. Er zijn voor deze gebouwen geen plannen voor clustering, vervangende nieuwbouw of afstoten. De verduurzaming van ons vastgoed wordt noodzakelijk geacht omdat gemeenten voor 2030 een aanzienlijke CO2 reductie moeten realiseren ten opzichte van het referentiejaar 1990.

Wat stellen we voor?
Opstarten planvorming voor de verduurzaming van zes gebouwen. Onderzoeken van de financiële en technische haalbaarheid en het uitwerken van kaders waaraan de plannen moeten voldoen. De plannen moeten aansluiten bij de beleidsdoelen uit de duurzaamheidsagenda. De verduurzaming moet meetbaar gemaakt worden en de technische haalbaarheid moet geborgd zijn.
Voor de financiële haalbaarheid stellen we een business case op. Hierin nemen we besparing en terugverdientijd mee in de afwegingen.
We verduurzamen eerst een of twee gebouwen uit en trekken daar lering uit voor het volgende gebouw.

Wat als we het niet doen?
Dan loopt de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed vertraging op en halen we zeer waarschijnlijk de doelstellingen uit de duurzaamheidsagenda en het raadsprogramma niet. Komende jaren zijn veel installaties aan vervanging toe. Als dit niet samenvalt met de verduurzaming wordt er een gasgestookt toestel geplaatst. Dit kan leiden tot een desinvestering.

Wat mag het kosten?
Het is nog lastig aan te geven wat verduurzaming exact gaat kosten. Een voorlopige raming voor de beoogde gebouwen in de eerste fase komt uit op ruim € 2.300.000 incl. BTW.
Er zijn in het MJOP al kosten opgenomen voor vervangingsinvesteringen die hiermee samenvallen. De exacte uitzetting valt nog niet aan te geven.
Daarnaast levert verduurzaming een besparing op in de energiekosten waardoor de exploitatie van een gebouw goedkoper wordt.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 50	- 91	- 151	- 211
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

STRUCTUREEL

Nieuw archiefsysteem + formatie Observeum 05.07

Wat willen we?
Dat het Observeum (museum en sterrenwacht) goed kan blijven functioneren.

Wat stellen we voor?
Om het Observeum extra subsidie te verlenen voor de aanschaf van een nieuw collectieregistratiesysteem (eenmalig) en voor 0,2 fte beheerder en conservator.

Wat als we het niet doen?
Dan heeft het Observeum geen werkend collectieregistratiesysteem meer. De extra 0,2 fte beheer is bedoeld voor de invoer van objecten in het registratiesysteem en voor een aantal beheerstaken. Het Observeum werkt met een groep van zo'n 25 actieve vrijwilligers; sommige met een afstand tot de arbeidsmarkt. Deze moeten begeleid worden door de beheerder. De huidige beheerder wordt voor 32 uur betaald, maar heeft te weinig uren om zijn beheerstaken goed uit te voeren. Zonder nieuw collectieregistratiesysteem en 0,2 fte extra kan het museum niet goed functioneren.

Wat mag het kosten?
Incidenteel € 6.500 voor de aanschaf van een nieuw collectieregistratiesysteem en structureel € 15.000 per jaar voor een 0,2 fte beheerder/conservator.

De aanschaf van het collectieregistratiesysteem classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 15	- 15	- 15	- 15
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Subsidie Park Vijversburg 05.06

Wat willen we?
Een van de speerpunten van het coalitieakkoord 2022-2026 is het ondersteunen van Park Vijversburg. Park Vijversburg is een Natuur en Cultuurpark waar jong en oud het belang van de natuur, architectuur en cultuur beleven. De activiteiten en de pr zijn erop gericht om als park uit te groeien tot een belangrijke culturele trekpleister van Fryslân. De culturele activiteiten in Vijversburg willen we ondersteunen.

Wat stellen we voor?
De culturele activiteiten van Park Vijversburg zijn een waardevolle aanvulling op het bestaande cultuuraanbod en deze activiteiten willen we ondersteunen met een jaarlijkse subsidie.

Wat als we het niet doen?
Zonder subsidie is het voor Park Vijversburg niet mogelijk om grootschalige culturele activiteiten te organiseren.

Wat mag het kosten?
De kosten zijn € 5.000 structureel per jaar.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 5	- 5	- 5	- 5
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Uitvoering Kultuernota Ut de kûlizen 05.03

Wat willen we?
In beide gemeenten is de Kultuernota Ut de kûlizen vastgesteld. In het uitvoeringsplan van de cultuurnota zijn nieuwe actiepunten opgenomen. Voor uitvoering van de structurele activiteiten, zoals een digitaal cultuurloket en het organiseren van een cultuurmarkt/-platform, is extra budget nodig.

Wat stellen we voor?
Het huidige cultuurbudget biedt onvoldoende ruimte om de nieuwe structurele activiteiten te financieren. Om uitvoering te kunnen geven aan de cultuurnota vragen we extra budget.

Wat als we het niet doen?
Zonder extra budget kunnen we geen uitvoering geven aan de nieuwe structurele activiteiten in de cultuurnota.

Wat mag het kosten?
De kosten bedragen € 9.000.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 9	- 9	- 9	- 9
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Uitwerking biodiversiteitsplan 05.01

Wat willen we?
De biodiversiteit verbeteren in de gemeente. Dit is nodig voor een weerbaar ecosysteem. Wij (mensen) zijn afhankelijk van een gezond ecosysteem en daarom is het noodzaak dat de gemeente haar hier voor inzet. Een instabiel ecosysteem vormt een directe bedreiging voor ons bestaan.

Wat stellen we voor?
Extra aandacht voor biodiversiteit in de gemeente. Door middel van acties en concrete ontsteningsprojecten onder andere. Er wordt gewerkt aan een gemeentelijk biodiversiteitsplan inclusief een uitvoeringsprogramma. Vaststelling hiervan door de raad loopt niet in de pas met het traject van de kadernota/de begroting 2024. Daarom wordt voorgesteld nu alvast een bedrag voor de uitvoering van het plan te reserveren, wat later afgestemd wordt op de daadwerkelijke behoefte na vaststelling van het plan.

Wat als we het niet doen?
Dan heeft dit direct effect op zaken als de insectenstand. Een grijze omgeving heeft ook invloed op onze gezondheid. Zo zijn er nog veel meer gevolgen als we niet zorg dragen voor de biodiversiteit. Dit gaat te ver om hier uitgebreid toe te lichten.

Wat mag het kosten?
Een eerste inschatting komt uit op structureel € 30.000 per jaar.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 30	- 30	- 30	- 30
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Programma 6 – Sociaal domein

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Beurtskip 06.04

Wat willen we?

We willen meer mensen laten participeren op de arbeidsmarkt. Daarom hebben wij een aantal jaren geleden het project Beurtschip georganiseerd. Bij dit project bieden wij inwoners een lasopleiding aan in combinatie met het opdoen van praktijkervaring door te lassen aan een schip. Het doel van het project is om inwoners te begeleiden naar betaald werk in de metaalsector. In 2021 hebben wij op grond van de Versnellingsagenda subsidie aangevraagd voor het project. Deze aanvraag is afgewezen. U heeft toen besloten om de projectkosten op te nemen in de begroting 2022 en 2023. Daarbij hebben wij u toegezegd om in de Kadernota 2024 – 2027 met een voorstel te komen hoe wij het project goedkoper kunnen organiseren. Wij hebben dit onderzocht en concluderen dat wij het project niet op een goedkopere manier kunnen organiseren.

Wat stellen we voor?

Het project Beurtschip in de huidige vorm voort te zetten en de kosten op te nemen in de begroting 2024 tot en met 2026. Wij monitoren de komende jaren de kosten en resultaten van het project. In de Kadernota 2026 – 2029 leggen wij u opnieuw een voorstel voor om het project al dan niet voort te zetten.

Wat als we het niet doen?

- We hebben dan minder uitstroom naar werk. Het is bekend dat de komende jaren veel mensen uitstromen in de metaalsector wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Stoppen we met het project, dan lopen we het risico dat we het kind met het badwater weggooien. Opleiden voor de metaalsector is opleiden voor een kansberoep.

- Tegenover de kosten van dit project staan ook baten, zoals de maatschappelijke bate van 'meedoen' en minder uitkerings- en uitvoeringslasten bij uitstroom naar werk. Tot nu is er sprake van een structurele bate omdat alle kandidaten die aan het werk zijn gegaan nog steeds aan het werk zijn. Hierdoor hebben wij in de periode 1 juli 2017 tot en met 31 december 2022 € 1.365.000 minder aan uitkeringen hoeven te betalen. Deze bate is hoger dan de projectkosten in deze periode. Dit leidt tot een positief verschil van € 660.000.

- Een bijstandsuitkering is gemiddeld € 14.000 per jaar en de uitvoeringskosten voor een bijstandsuitkering zijn ongeveer € 2.900 per persoon per jaar. De uitvoeringskosten zijn voornamelijk de kosten van de ambtenaren die zich bezighouden met inkomensondersteuning en het bevorderen van re-integratie. Stoppen we met dit project, dan vervallen deze baten en verwachten wij dat de uitkerings- en uitvoeringslasten stijgen.

Wat mag het kosten?

Het gaat om een gezamenlijk project met Achtkarspelen. De kosten zijn per gemeente per jaar € 158.000 voor de jaren 2024-2026.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, C. de			

Coördinator Maatschappelijk Vastgoed 06.12

Wat willen we?
Inzetten op de leefbaarheid van de dorpen door te zorgen voor één aanspreekpunt voor de beheerders van het maatschappelijk vastgoed. En het mogelijk maken dat vraagstukken rond het maatschappelijk vastgoed integraal worden aangepakt.

De functie van Coördinator Maatschappelijk Vastgoed is de afgelopen jaren niet (toereikend) en versnipperd over verschillende afdelingen belegd. Daardoor is er geen vast aanspreekpunt voor de beheerders van het maatschappelijk vastgoed, zoals dorpshuizen, scholen en clubhuizen. Bovendien mist er een integrale aanpak van de vraagstukken rond het maatschappelijk vastgoed.

Wat stellen we voor?
Het aanstellen van een 1 fte Coördinator Maatschappelijk Vastgoed die voor beide gemeenten wordt ingezet, dus 0,5 fte per gemeente.

Wat als we het niet doen?
Er ontstaat een ongelijk (financieel) speelveld voor met name dorpshuizen, waardoor ze mogelijk in de problemen komen.

Met het verdwijnen van dorpshuizen, MFA's, buurt- en clubhuizen, verdwijnt ook het sociale hart uit de dorpen. Juist deze vervullen een belangrijke functie in het kader van het Versterken van de Sociale Basis.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 56.000.
De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 112.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 56.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 112.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Digitaliseren fysiek archief Inkomen en Participatie 06.02

Wat willen we?
Het bestaande fysieke archief van het Sociaal Domein gedeeltelijk digitaliseren. Gedeeltelijk omdat we alleen de documenten van openstaande dossiers digitaliseren.

Wat stellen we voor?
Van de openstaande dossiers de documenten digitaliseren.

Wat als we het niet doen?
1) Uitvoering van werkzaamheden kan niet plaats- en tijdonafhankelijk plaatsvinden.
2) Inwoners krijgen niet makkelijk toegang tot hun eigen dossiers.
3) Geen besparing op papiergebruik.
4) Beheer van informatie blijft arbeids- en tijdintensief.
5) Privacy van gegevens blijft minder goed te waarborgen.

Wat mag het kosten?
De kosten voor deze digitaliseringsslag worden geraamd op € 25.000.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, C. de			

Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk (POH Jeugd) 06.08

Wat willen we?
We willen voor Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel de formatie voor de gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk, te weten de praktijkondersteuner Jeugd (POH), uitbreiden en uitrollen naar alle huisartspraktijken in de beide gemeenten.

Wat stellen we voor?
Per gemeente een uitbreiding van 1 fte. Uitvoering binnen de Werkmaatschappij.

Wat als we het niet doen?
Uit de evaluatie van de pilot bij de huisartspraktijken in Harkema en Burgum blijkt dat de inzet van de gebiedsregisseur van grote meerwaarde is. Deze vorm van zorg is laagdrempelig voor onze inwoners, heeft een preventief karakter, verbetert en optimaliseert de toegang tot zorg en voorkomt onnodige inzet van zwaardere zorg.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 102.000. Een deel daarvan (€45.000) kan worden gefinancierd uit de beschikbare POK-middelen. Het restant van € 57.000 wordt aangevraagd middels de Kadernota.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.
De kosten voor deze taak bedragen € 204.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 102.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 204.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, C. de			

Uitvoeringsplan Participatiewet - Inzet jobhunter 06.07

Wat willen we?

Wij willen dat iedereen meedoet naar vermogen. Meedoen is de norm en werken is het doel. Deze ambitie hebben we uitgesproken in het Beleidsplan Participatie 'Iedereen doet mee', dat de raad eind 2021 heeft vastgesteld. Wij zijn bezig met een uitvoeringsplan om dit beleid in de praktijk vorm te geven. Uit dit uitvoeringsplan blijkt dat we het Participatiebeleid budgetneutraal kunnen uitvoeren, met uitzondering van de werkgeversdienstverlening.

Met de vaststelling van het Beleidskader Sociaal Domein is het werkgeversteam Participatie in 2020 gehalveerd. Wij zetten op dit moment 0,77 fte in per gemeente. De halvering van het werkgeversteam leidt tot een spagaat in de uitvoering van het nieuwe Participatiebeleid. Wij hebben een jobhunter in dienst om werk te vinden voor inwoners met een arbeidsbeperking die onder de doelgroep van de Banenafspraak en Beschut Werk vallen. We hebben geen jobhunter om inwoners, zonder arbeidsbeperking, te ondersteunen bij het vinden van werk. Het gaat om een relatief grote groep inwoners die door diverse problematiek een afstand tot de arbeidsmarkt heeft. Onder regie van onze sociaal werkers lukt het in veel gevallen om deze problemen op te lossen, maar de praktijk laat zien dat de laatste stap, het vinden van werk, moeilijk is. Voor het ondersteunen van deze inwoners is specialistische kennis van een jobhunter nodig.

Wat stellen we voor?

Budget beschikbaar te stellen voor 1 fte jobhunter die voor beide gemeenten wordt ingezet, dus 0,5 fte per gemeente.

Wat als we het niet doen?

- Dan kunnen wij de doelstelling met betrekking tot werkgeversdienstverlening, zoals vastgelegd in het Participatiebeleid, niet waarmaken. Werkgevers zijn belangrijke samenwerkingspartners bij het uitvoeren van het Participatiebeleid. Het is onze rol om deze werkgevers zo goed mogelijk te faciliteren en te ontzorgen wanneer zij inwoners met een bijstandsuitkering in dienst willen nemen.
- · Veel sectoren kampen met personeelstekorten. Zetten we geen jobhunter in, dan kunnen wij werkgevers niet ondersteunen bij het (gedeeltelijk) oplossen van dit probleem. Wie kan en wil werken is aan het werk, maar we zien dat veel inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt niet profiteren van de ruime arbeidsmarkt. Ondanks de uiteenlopende problemen van deze inwoners, blijkt uit de praktijk dat zij met de juiste begeleiding een goede kans hebben op betaald werk. In deze groep zit juist het arbeidspotentieel waar werkgevers om staan te springen.
- · Zetten we geen jobhunter in, dan ondersteunen wij een relatief grote groep inwoners niet of onvoldoende bij het vinden van werk. De kans is groot dat deze inwoners lang bijstandsafhankelijk blijven. Door te investeren in een jobhunter bevorderen we uitstroom naar werk. Tegenover de kosten van een jobhunter staan baten wanneer inwoners uitstromen naar werk. Naast de sociale bate van 'meedoen' leidt dit tot minder uitkerings- en uitvoeringslasten. Een uitkering is gemiddeld € 14.000 per jaar en de uitvoeringslasten zijn gemiddeld € 2.900 per jaar (ambtelijke inzet voor inkomensondersteuning en re-integratiedienstverlening).

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 51.000.
De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.
De kosten voor deze taak bedragen € 102.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 51.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 102.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, C. de			

STRUCTUREEL

Plicht tot tegenprestatie 06.06

Wat willen we?
In de Participatiewet is vastgelegd dat uitkeringsgerechtigden verplicht zijn om een tegenprestatie te leveren voor de uitkering. Dit is dus een wettelijke taak. Op dit moment is er geen budget voor de uitvoering.

Wat stellen we voor?
De kosten voor de uitvoering van de plicht tot tegenprestatie structureel opnemen in de begroting.

Wat als we het niet doen?
Dan hebben we onvoldoende budget om onze wettelijke taak uit te voeren.

Wat mag het kosten?
De kosten zijn jaarlijks € 10.000.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
– 10	– 10	– 10	– 10
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, C. de			

Subsidie vrijwilligersorganisaties 06.09

Wat willen we?
Wij willen op basis van wederkerigheid de vrijwilligersorganisaties (op dit moment bestaande uit Humanitas Thuisadministratie, Stichting Urgente Noden en Voedselbank Tytsjerksteradiel), die zich in samenwerking met de gemeente inzetten voor de bestrijding van armoede ondersteunen. De activiteiten van deze organisaties zijn anders dan de activiteiten in het kader van Versterken Sociale Basis.

Wat stellen we voor?
Voor het ondersteunen van deze organisaties vragen wij een budget om aan hen subsidie te kunnen verstrekken.

Wat als we het niet doen?
De kans is groot dat de vrijwilligersorganisaties (op termijn) geen mogelijkheden meer hebben om te blijven bestaan.

Wat mag het kosten?
Voor het vormen van dit structurele budget is een bedrag van € 19.000 benodigd.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
– 19	– 19	– 19	– 19
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, C. de			

Versterken Sociale Basis 06.01

Wat willen we?
Bij het opstellen, de implementatie en de uitvoering van de subsidieregeling Versterken Sociale Basis zijn fouten gemaakt. Deze willen we repareren voor de jaren 2024 - 2026 voor de partijen die voor 2023 een **eenmalige** subsidieaanvraag hebben gedaan en waarmee de gemeente een langdurige subsidierelatie heeft. De partijen die een meerjarige aanvraag hebben gedaan heeft de Raad op 15-12-2022 toegekend. Het subsidieplafond is op 20-12-2022 op € 0 gezet, waarmee het niet mogelijk is om subsidie aan te vragen voor de jaren 2024 - 2026.

Wat stellen we voor?
Een derde herstelactie betreffende voor de partijen die voor 2023 een eenmalige subsidieaanvraag hebben gedaan in het kader van de subsidieregeling Versterken Sociale Basis en waarmee de gemeente een langdurige subsidierelatie heeft.

Er wordt voor 2027 een nieuwe subsidieregeling opgesteld.

Wat als we het niet doen?
Met deze partijen heeft de gemeente een langdurige subsidierelatie, ook al vragen zij steeds eenmalig de subsidie aan. Zij vragen deze jaarlijks aan voor dezelfde activiteiten. Deze subsidierelatie dient in een redelijke termijn te worden afgebouwd.

Dan kunnen deze organisaties die werkzaam zijn in het voorliggend veld hun werkzaamheden niet langer uitvoeren. Mogelijk wordt daarmee een groter beroep gedaan op specialistische (en duurdere) hulp en ondersteuning.

Wat mag het kosten?
De partijen hebben in 2022 voor het jaar 2024 in totaal voor € 65.000 aangevraagd.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 65	- 65	- 65	- 65
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Pee, Caroline de			

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Formatie stikstof 07.02

Wat willen we?

In de kadernota 2022 - 2025 is formatie voor stikstof (incl. milieubeleid) beschikbaar gesteld. Het stikstofdossier zal ook voor 2024 en de navolgende jaren blijvend een grote invloed hebben op onze taken. Onze overheid lijkt drastisch in te zetten op een vergaande sanering. Daarbij zullen alle sectoren een bijdrage moeten leveren om te komen tot reductie van stikstof. Dat betekent ook dat voor projecten in onze gemeente de milieukundige beoordeling/inpassing een groot punt van aandacht zal blijven. Provinciaal wordt ingezet op gebiedsgericht beleid waarbij aansluiting nodig is om op te komen voor onze belangen en de uitwerking voor ons grondgebied te bewerkstelligen. Ook blijft er discussie over de toepassing van het rekenmodel Aerius, de toepassing van bestaande emissiearme technieken en de ontwikkeling van nieuwe technieken. Duidelijkheid ontbreekt nog evenals de kaders die daarop aangepast moeten worden. De taak is een vast onderdeel geworden van de uit te voeren werkzaamheden. Om de uitvoering te kunnen borgen is structureel 0,6 fte voor deze taak nodig.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om voor Tytsjerksteradiel 0,3 fte voor de milieutaak 'stikstof' beschikbaar te stellen.

Wat als we het niet doen?

Zonder formatie is het niet mogelijk om de werkzaamheden op het vlak van stikstof te kunnen uitvoeren. Hierdoor komt beleidsontwikkeling tot stilstand en kan projectontwikkeling vertragen.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 36.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 72.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 36.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 72.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Zandbergen, B. van			

Software afvalinzameling optimaliseren en uitbreiden naar andere taakvelden 07.04

Wat willen we?
Een verdere optimalisatie van de afvalinzameling:
het in kaart brengen van verzamelplaatsen en deze te digitaliseren. Dit als basis om de verzamelplaatsen verder te optimaliseren en de afvalinzameling makkelijker te maken. Deze digitale informatie vervolgens op te nemen in GBI.

De afhandeling van vragen van inwoners over de verzamelplaatsen wordt daarnaast ook eenvoudiger.

Wat stellen we voor?
Deze digitalisering van gegevens met ondersteuning van een extern adviesbureau in combinatie met onze eigen buitendienst uit te laten voeren.

Wat als we het niet doen?
Dan kunnen we geen verdere stappen zetten in de optimalisatie van de afvalinzameling van minicontainers.

Wat mag het kosten?
De eenmalige kosten bestaan uit:
Het extern in kaart brengen verzamelplaatsen (x,y coördinaten) à € 7.500
Implementatie gegevens in bestaande afvalinzamelingsoftware systeem à € 7.500

Structureel beheer GBI ten aanzien van verzamelplaatsen:
kostenneutraal binnen huidige formatie.

Dit onderwerp valt binnen het gesloten stelsel van afval. Voor de lasten van afval hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Voorziening Afval worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

STRUCTUREEL

Optimaliseren bewustwording afvalscheiding **07.03**

Wat willen we?
We moeten nog verdere stappen zetten om richting de gecommitteerde VANG-doelstellingen in 2025 te komen.
Bij het aanbieden van de minicontainers zien we dat er nog beter gescheiden kan worden. Hoewel inwoners denken dat ze hun afval heel goed scheiden en daarvoor hun best doen, zien wij dat het beter kan en moet.

Met de informatie die we hebben vanuit de inzameling willen we inwoners persoonlijk benaderen om zo betere afvalscheiding te realiseren. Een integrale aanpak, ook in samenwerking met andere afdelingen zoals het sociaal domein. Een persoonlijke benadering zorgt voor een kleinere afstand tussen inwoner en gemeente en een effectiever resultaat.

In de tussenevaluatie Grondstoffenbeleidsplan blijkt dat we alle maatregelen hebben uitgevoerd of opgestart. Deze nieuwe werkzaamheden bestaan uit o.a. het versturen van brieven, het voeren van telefoongesprekken met deze inwoners en op verzoek van inwoners bij hen langsgaan.

Wat stellen we voor?
Wij stellen voor om de activiteiten gericht op het halen van de VANG doelstellingen verder te intensiveren zoals hiervoor beschreven. Dat is een nieuwe taak en brengt met zich mee dat er structureel additioneel een bedrag van 21.800, - euro nodig is voor het uitvoeren ervan.

Wat als we het niet doen?
We verwachten dat het dan moeilijker wordt om de VANG-doelstellingen te halen. We hebben de eerste grote stappen gezet. Hoe dichter we bij de VANG-doelstellingen komen, hoe lastiger het is om het uiteindelijke resultaat te halen en te behouden. Ook blijft de afstand tussen de inwoner en gemeente even groot.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 22.000. Voor de lasten van afval hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Voorziening Afval worden gebracht en niet ten laste van het begrotingssaldo.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Programma 8 - Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Beleid op verhuur van panden 08.02

Wat willen we?

Er is beleid voor de verhuur van panden nodig om te zorgen dat huurprijzen op eenzelfde manier worden berekend en goed onderbouwd kunnen worden. Nu wordt dit onvoldoende gedaan waardoor huurprijzen, in vergelijkbare gevallen, erg van elkaar verschillen zonder dat daar een duidelijke reden voor is. Ook wordt er in veel gevallen een huurprijs bepaald die onder de kostprijsdekkende huurprijs ligt. Hierdoor houdt de gemeente zich niet aan de Wet Markt en Overheid. Doordat de gemeente te lage huren in rekening brengt, loopt zij ook inkomen mis. Beleid op de verhuur van panden kan dit voorkomen omdat er duidelijkheid ontstaat over de huurprijsbepaling. Hierbij kan tevens onderscheid worden gemaakt tussen de verhuur aan maatschappelijke organisaties en commerciële partijen.

Wat stellen we voor?

Dat er eenmalig tijd en geld beschikbaar gesteld wordt voor het schrijven van beleid om te zorgen voor een uniforme en transparante prijsbepaling bij de verhuur van panden. Het beleid dient tevens te voldoen aan de wettelijke vereisten.

Wat als we het niet doen?

Door het ontbreken van beleid wordt er in veel gevallen op eigen inzicht een huursom bepaald. Dit leidt ertoe dat er meestal niet kostprijsdekkend verhuurd wordt waardoor de gemeente zich niet houdt aan de Wet Markt en Overheid. Wanneer er geen beleid komt zal de transparantie in de berekening van de huurprijs ontbreken, de willekeur blijven en zal de gemeente inkomen mis blijven lopen.

Wat mag het kosten?
Er is een schatting gemaakt van € 8.000 op basis van de ervaring van een externe partij.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
–	–	–	–
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Zandbergen, B. van			

Dorpenronde 08.04

Wat willen we?
We willen graag – in navolging op de dorpenronde – een pilot gebiedsgericht programma op (laten) stellen.

Wat stellen we voor?
Op (laten) stellen gebiedsgericht programma

Wat als we het niet doen?
Dan wordt de input van de dorpenronde niet optimaal benut

Wat mag het kosten?
We verwachten hier eenmalig een budget van € 50.000 voor nodig te hebben.

De incidentele kosten voor 2024 classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
–	–	–	–
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Zandbergen, B.			

Programma 0.4 - Overhead

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

Bestuurscommunicatie adviseur **00.04.06**

Wat willen we?
Een strategische positionering en professionele communicatieondersteuning voor het college van B&W en de individuele bestuurders. Door middel van een bestuurscommunicatie adviseur kan de externe communicatie van het college en de individuele wethouders vorm worden gegeven.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om 1 fte als formatieruimte beschikbaar te stellen voor een bestuurscommunicatie adviseur voor een periode van twee jaar.

Wat als we het niet doen?
Op dit moment is binnen de formatie van het team Communicatie onvoldoende ruimte om hier invulling aan te geven.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 124.000.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Financiën - AOIB en Senior Financieel Adviseur 00.04.51

Wat willen we?

Administratieve Organisatie & Interne Beheersing, AOIB

De inrichting van de procesorganisatie binnen de gemeenten is niet op het vereiste niveau. Er is hoge urgentie om hierin adequaat te voorzien. Daarom is voor 2023 eerst incidenteel (voor de periode van één jaar) beschikbaar budget vrijgemaakt uit projectmiddelen en beschikbare vacatureruimte zodat kon worden gestart met het goed neerzetten in de organisatie van risico- en procesmanagement. Om deze werkzaamheden rond Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (AOIB) ook toekomstbestendig te kunnen borgen is het noodzakelijk om deze werkzaamheden in te richten en te positioneren.

Senior Financieel Adviseur

Voor de periode 2020 t/m 2023 heeft de raad incidenteel budget beschikbaar gesteld voor een extra (tweede) Senior Financieel Adviseur.
Om de werkzaamheden te bestendigen en te borgen in deze regiefunctie is het noodzakelijk om deze formatie voort te zetten. De huidige taakomvang en het samenhangende advies- en activiteitenniveau kan eenvoudigweg niet door één adviseur worden opgevangen.

Wat stellen we voor?

Administratieve Organisatie & Interne Beheersing, AOIB

Voorgesteld wordt om 2,5 fte aan formatieruimte beschikbaar te stellen voor het opzetten, inrichten en werkzaam houden van de werkzaamheden AOIB binnen de Werkmaatschappij.
Hiervan draagt onze gemeente voor 1,25 fte bij.

Senior Financieel Adviseur

Voorgesteld de eerder toegekende (extra) formatieruimte van 1,0 fte voor een Senior Financieel Adviseur binnen de Werkmaatschappij vooralsnog beschikbaar te houden voor een periode van twee jaar. Hiervan draagt onze gemeente voor 0,5 fte bij.

Wat als we het niet doen?

Administratieve Organisatie & Interne Beheersing, AOIB

Dit leidt tot onaanvaardbare risico's (organisatievereisten en regelgeving) en kwetsbaarheden in de uitvoering van werkzaamheden (efficiency en effectiviteit). Dit wordt versterkt door het hoge personeelsverloop.

Senior Financieel Adviseur

Ondanks en los van het organisatievraagstuk wat momenteel speelt, geldt dat adequate kennis en achtervang op de seniorpositie noodzakelijk is om de continuïteit en kwaliteit van de werkzaamheden in de Planning & Control-cyclus te garanderen. Met één senior is dit te kwetsbaar georganiseerd.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 201.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 402.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 201.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 402.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

HRM - Strategische ondersteuning en advisering 00.04.50

Wat willen we?

Het team HRM levert naast de reguliere dienstverlening ook noodzakelijke ondersteuning aan en advisering op diverse (door)ontwikkelingen binnen de organisatie. In de afgelopen jaren heeft het team continue vol onder druk gestaan en met het oog op de toekomstige ontwikkelingen van de Werkmaatschappij zal deze druk de aankomende tijd alleen nog maar toenemen.

In het afgelopen jaar zijn 80 medewerkers uitgestroomd en in 2023 tot en met april al 24 medewerkers. Daarnaast leent de organisatie op dit moment 137 medewerkers in die tijdelijk worden ingezet op structurele werkzaamheden en functies, omwille van schaarste en het gegeven dat wij medewerkers nog niet goed kunnen vinden om vast in dienst te houden. In de aankomende jaren tot 2030 stroomt 25% van het personeel vanwege het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd uit. Dit in combinatie met de steeds krappere arbeidsmarkt is het noodzakelijk dat een arbeidsstrategie ontwikkeld wordt en er specifieke kennis en ervaring op het gebied van werving en selectie binnengehaald wordt.

De twee recent benoemde speerpunten 'actieve arbeidsmarktbenadering en instroom medewerkers' en het 'binden en boeien' van medewerkers vergen een investering om vervolgens mensen en kennis te kunnen behouden en kosten van inleen te verlagen.

Ook de verdere opbouw van het Arbo- en preventiebeleid (inclusief BHV) moet verder vormgegeven en vervolgens goed geborgd worden. Dit betekent dat de wettelijke zorg voor de veiligheid en gezondheid van medewerkers tijdens de uitvoer van hun werkzaamheden gewaarborgd moet zijn. Maar vanwege gebrek aan voldoende capaciteit liggen op dit moment de verdere ontwikkeling en opvolging van het Arbo- en preventiebeleid en de BHV vrijwel geheel stil.

Met de huidige bezetting (inclusief tijdelijke uitbreidingen) -waarvan nagenoeg de helft van de teamleden net ruim een half jaar binnen is - kunnen de hoogstnoodzakelijke basistaken worden uitgevoerd. Om strategisch advies, ondersteuning en uitwerking te kunnen (blijven) geven in de dagelijkse werkzaamheden en aan organisatiespeerpunten als SPP, Duurzame inzetbaarheid, Organisatieontwikkeling, Arbeidsomstandigheden etc. is uitbreiding noodzakelijk.

Omdat we op dit moment te maken hebben met een hoog ziekteverzuim, een hoge werkdruk, een hoog verloop en sterk concurrerende collega-gemeentes is besloten voor de aankomende jaren met name de focus te leggen op de volgende twee speerpunten:

1. Het behouden van medewerkers (binden&boeien en duurzame inzetbaarheid)
   - Het aantrekkelijk houden of aantrekkelijker maken van het werk;
   - Medewerkers gezond houden en
   - Zieke medewerkers goed/beter begeleiden.

2. Bewerken van de arbeidsmarkt en werven van nieuwe medewerkers (recruitment)
   - Arbeidsmarktcommunicatie en wijze van werven aanpassen aan situatie en
   - Nieuwe collega's goed introduceren en behouden.

Wat stellen we voor?
Om bovenstaande te kunnen realiseren is de volgende uitbreiding van de capaciteit noodzakelijk.

Senior adviseur HRM
Structurele uitbreiding van 1,11 fte Senior-adviseur HRM om de huidige reguliere dienstverlening en advisering op diverse (door)ontwikkelingen en uitdagingen op een goede wijze te kunnen continueren en diverse noodzakelijke beleidsterreinen, die moeten worden geactualiseerd en ontwikkeld, te kunnen uitvoeren.

HR Medewerker
Structurele uitbreiding van 1,89 fte HR-medewerker om de huidige reguliere dienstverlening en ondersteuning bij diverse (door- en beleids)ontwikkelingen en uitdagingen op een goede wijze te kunnen continueren.

Preventiemedewerker
Structurele uitbreiding van 0,78 fte Preventiemedewerker zodat daarmee het Arbo- en preventiebeleid en de BHV binnen de organisaties goed worden neergezet en diverse noodzakelijke activiteiten (onder andere de RIE's, Lymescreening, griepprik en vaccinaties voor Hepatitis A en B en Tetanus) naast de wettelijke taken kunnen worden uitgevoerd conform de betreffende wet- en regelgeving.

Recruitment
- Tijdelijke uitbreiding (1 jaar) van 1,0 fte Kwartiermaker employer branding / recruitment;
- Structurele uitbreiding van 1,0 fte Recruiter en
- Structurele uitbreiding van 1,0 fte Recruitmentmedewerker.

Met inzet van recruitment wordt het mogelijk gemaakt om een arbeidsmarktstrategie te ontwikkelen en wordt er specifieke kennis en ervaring op het gebied van werving en selectie binnengehaald. Op een kundige wijze wordt het dan mogelijk om de aankomende jaren goed personeel te zoeken en te vinden en worden daarmee de steeds moeilijker vervulbare vacatures vervuld.
Tevens kunnen we hierdoor het aantal inleenovereenkomsten verlagen en meer medewerkers vast aan ons binden en kennis borgen.

Wat als we het niet doen?
De huidige extra reguliere dienstverlening en ondersteuning (o.a. bij inhuur, werving en selectie en Slagwerk) worden dan gestopt of afgebouwd. Dit geeft vervolgens een verhoging van de werkdruk bij leidinggevenden en heeft waarschijnlijk ook consequenties voor de rechtmatigheid van handelen bij inhuur van personeel.

De verdere noodzakelijke professionalisering van het team stagneert, een deel van de afdelingsondersteuning valt weg en diverse beleidsonderdelen worden niet verder ontwikkeld en vastgesteld voor de organisatie.

Dit heeft mogelijk gevolgen voor de dienstverlening aan inwoners van de gemeente: uitvoering van bepaalde taken kan niet meer vanwege onvoldoende capaciteit. Verder kan er sprake zijn van een toename van inhuur en de daarmee gepaarde kosten.

Tot slot kan bij incidenten de arbeidsinspectie concluderen dat de 'boel niet op orde is', omdat we op dit moment te kwetsbaar zijn (1 medewerker) en niet goed voorbereid zijn op calamiteiten op het gebied van Arbo of BHV. Dit resulteert vervolgens mogelijk in een forse boete en imagoschade.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 365.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 729.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 365.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 729.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

I&A - Continuïteit en kwaliteit van informatievoorziening 00.04.52

Wat willen we?

Met het toenemende belang van digitalisering is er ook grote druk op onze afdeling Informatisering & Automatisering gekomen. Voor een goede bedrijfsvoering en dienstverlening aan onze inwoners is het cruciaal dat er op een aantal vitale functies versterking komt. Dit maakt het mogelijk om de basis dienstverlening zoals het hebben van een adequate helpdesk in stand te houden en uit te breiden en te zorgen dat belangrijke ontwikkelingen en vernieuwingen doorgevoerd kunnen worden. Hierbij moet gedacht worden aan het waarborgen van continuïteit van onze diensten, het zorgen dat gegevens en systemen veilig zijn en blijven, vervanging van softwarepakketten waar het contract van afloopt en het voldoen aan steeds scherpere regelgeving.

Ter illustratie: Onze licentiebehoefte, het bedrag dat per gebruiker moet worden betaald om systemen te mogen gebruiken, is gegroeid van circa 700 in 2018 naar bijna 900 in 2023. We hebben ruim 100 ICT-contracten, waarvan ongeveer 80 via een aanbesteding moeten worden verkregen en met een zekere regelmaat moeten worden vervangen of opnieuw moeten worden gegund om rechtmatig te zijn. Daarnaast hebben we bijna 200 applicaties, waarvan een groot deel logisch met elkaar verbonden is en moeten we 16 grotere locaties en diverse gymzalen van technologie voorzien. Door het grote aantal wisselingen in de personele bezetting van de organisatie, ligt er een grote druk op medewerkers van systeembeheer, functioneel beheer en helpdesk. Daarnaast is de hoeveelheid beschikbaar personeel niet meegegroeid met de toename van (verplichte) werkzaamheden.

Wat stellen we voor?

Om de capaciteit binnen I&A van een kritiek naar passend niveau te brengen is invulling c.q. uitbreiding van onderstaande functies noodzakelijk.
Het gaat om een uitzetting van 11,5 fte voor uitvoering binnen de Werkmaatschappij. Hiervan komt 5,75 fte voor rekening van onze gemeente.

- Systeembeheer (1,5 fte)
- Helpdesk (0,75 fte)
- Functioneel beheer (0,5 fte)
- Informatieadvies (1 fte)
- Projectleiders ICT (1 fte)
- Business Intelligence (BI) functionarissen (1 fte)

Wat als we het niet doen?

De continuïteit en kwaliteit van onze informatievoorziening en van onze organisatie is daarmee direct in het geding. Daarnaast riskeren we uitval door overbelasting van onze medewerkers. Dit heeft dus grote gevolgen voor onze bedrijfsvoering. Diverse projecten zoals het inrichten van digitale dienstverlening voor inwoners, betere ondersteuning met ruime beschikbaarheid van de helpdesk en vervanging van vitale systemen kan dan niet uitgevoerd worden. Tevens lopen we dan risico's op het terrein van informatieveiligheid en rechtmatigheid.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Achtkarspelen worden geschat op € 638.000 per jaar. De taken worden zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 1.276.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 638.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 1.276.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Juridische zaken - Inkoop - flexibele schil 00.04.11

Wat willen we?
Uit de evaluatie van de kadernota inkoop en aanbesteden 2018 is aanbevolen om in algemene zin het werkproces omtrent aanbesteden doorlopend te optimaliseren. De budgethouders zijn op het moment zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheid van inkoop en aanbesteden en de Inkoopadviseurs binnen team advies adviseren de budgethouders bij inkoopacties. Door de veranderende complexe materie en het realiseren van diverse beleidsdoelstellingen, zoals duurzaamheid en social return, verschuiven taken in de praktijk veelvuldig van de budgethouders naar de inkoopadviseurs, dit mede door het ontbreken van voldoende specifieke kennis en ervaring. Door het ontbreken van deze specifieke kennis en ervaring kost het de budgethouder veel tijd en moeite om de aanbestedingsstukken op juiste wijze op te stellen. Als de inkoopadviseur hier meer regie over kan voeren kan de budgethouder zich focussen op leveren van de inhoud voor de betreffende aanbesteding. Door het toevoegen van een flexibele schil kunnen wij vanaf 2024 alle openbare, alle MVO-aanbestedingen van de WM, en aanbestedingen voor werken boven >1,5 miljoen onder regie van en te laten begeleiden door inkoopadviseurs binnen team advies.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om per gemeente 0,35 fte als formatieruimte beschikbaar te stellen als flexibele schil voor team Juridische zaken & Inkoop voor uitvoering binnen de Werkmaatschappij.

Wat als we het niet doen?
Dan lopen we een risico op het rechtmatig inkopen van goederen, diensten en werken.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 42.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 84.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 42.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 84.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Juridische zaken - Inkoopcoördinator 00.04.10

Wat willen we?
Er is sprake van een wetswijziging voor de rechtmatigheidsverantwoording van inkoop en aanbesteden. De externe accountant verstrekt nu nog een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening van de gemeenten. Echter met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording wijzigt dit en moeten de colleges en het dagelijks bestuur een rechtmatigheidsverantwoording geven in de jaarrekening. Deze wettelijke wijziging leidt tot extra werkzaamheden om de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen en over de rechtmatigheidsfouten en eventuele onduidelijkheden te rapporteren aan de externe accountant.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om 0,5 fte als structurele formatieruimte beschikbaar te stellen voor een inkoopcoördinator. Dit is 0,25 fte per gemeente.

Wat als we het niet doen?
Dan komt de rechtmatigheidsverantwoording in het geding.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 24.500. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 49.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 24.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 49.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Managementsecretariaat 00.04.01

Wat willen we?
Binnen de Cluster Organisatie en Ontwikkeling (totaal plm. 135 fte) zijn op dit moment zes teams actief met ieder een teamleider. De betrokken zes teamleiders ervaren en hoge werkdruk, mede als gevolg van de vele administratieve taken die zij dagelijks moeten uitvoeren op het gebied van personele zaken, agendabeheer, organiseren van bijeenkomsten enzovoort. Dit neemt een wezenlijk aantal uren van hun werkweek in beslag. Door de inzet van managementsecretaresses worden de teamleiders administratief ontlast en krijgen ze meer ruimte om zich te kunnen richten op hun managementtaken, zoals teamontwikkeling/organisatie ontwikkeling enzovoort.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om voor onze gemeente 0,67 fte als formatieruimte beschikbaar te stellen voor het kunnen aantrekken van twee managementsecretaresses ter vermindering van de werkdruk van de teamleiders binnen de Cluster O&O.

Wat als we het niet doen?
Gezien de te verwachten ingrijpende ontwikkelingen in de samenwerking en de leidende rol die teamleiders hier in zullen moeten gaan vervullen, zal er in de komende jaren veel van hen worden verwacht. Als gevolg van onvoldoende administratieve ondersteuning zal de werkdruk op ontoelaatbare wijze toenemen en bestaat een grote kans op uitval of vertrek.
Binnen de overige clusters van de organisaties wordt reeds gewerkt met managementsecretaresses, waardoor er een ongelijkheid in de facilitering van de groep leidinggevenden zal blijven bestaan, wat zal leiden tot ontevredenheid onder de medewerkers.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 57.500. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 115.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 57.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 115.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Publiekszaken - Camerasysteem in gemeentehuis 00.04.37

Wat willen we?
Het gemeentehuis in Burgum heeft geen bewakingscamera's. Vanwege borging van veiligheid voor bezoekers en medewerkers en het beheersen van risico's op het gebied van inbraakpreventie, vandalisme, geweld of ander onheil, is het hebben van een betrouwbaar camerasysteem waarmee beelden (tijdelijk) opgeslagen kunnen worden, zeer wenselijk.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om middelen beschikbaar te stellen voor het aanschaffen en installeren van bewakingscamera's die voldoen aan de Europese normen voor privacy.

Wat als we het niet doen?
De huidige risico's ten aanzien van veiligheid van medewerkers tijdens de openingstijden, het ontbreken van toezicht op het gebouw buiten de openingstijden op het gebied van inbraakpreventie en vandalisme, blijven bestaan.

Wat mag het kosten?
De kosten voor het aanschaffen en installeren van bewakingscamera's voor de gemeente Tytsjerksteradiel worden geraamd op € 50.000. De kapitaalasten van deze investering bedragen vanaf 2025 € 6.000 per jaar.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	- 6	- 6	- 6
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Publiekszaken - Toegankelijkheidsonderzoek digitale dienstverlening 00.04.33

Wat willen we?
Toegankelijkheidsonderzoek websites laten uitvoeren

Er is een wet voor digitale toegankelijkheid. Deze wet vraagt het volgende van overheidsinstanties:

Maak je digitale kanalen toegankelijk:
Maak alle intra- en extranetten, websites en mobiele apps van je organisatie toegankelijk. Dat doe je door de verplichte standaard voor toegankelijkheid toe te passen. Je mag dit in stappen doen.

Publiceer toegankelijkheidsverklaringen: Maak een toegankelijkheidsverklaring voor elke website en app. Ook als deze nog niet toegankelijk is. In die verklaring toon je aan hoe toegankelijk de website of app al is. En je vertelt wat je doet om dit verder te verbeteren.

Blijf verbeteren: Blijf de toegankelijkheid van je websites en apps verbeteren. Houd de voortgang bij in de toegankelijkheidsverklaringen. Er moet in de loop van de tijd verbetering te zien zijn.

Wat stellen we voor?
Het onderzoek laten uitvoeren voor de gemeentelijke websites. Voor Tytsjerksteradiel betreft dit voor 2024 www.t-diel.nl zodat we aan de wettelijke verplichting voldoen ten aanzien van het publiceren van toegankelijkheidsverklaringen.

Wat als we het niet doen?
Overheidsinstanties zijn zelf verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van hun digitale dienstverlening. Zij moeten dit uitleggen in hun toegankelijkheidsverklaringen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt aan interbestuurlijk toezicht.
Indien we dit niet doen, voldoen we niet aan de wettelijke vereisten.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 4.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 8.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 4.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 8.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

De incidentele kosten voor 2024 van € 4.000 classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Gebben, L.J.			

Teamleider HRM 00.04.03

Wat willen we?
Het team HRM is pas onlangs weer wat op sterkte gekomen met nieuwe en vaak jonge medewerkers. Omdat HRM de komende jaren één van de teams is waar veel van de speerpunten rond behoud en werving van medewerkers terechtkomt, en omdat het team groeit en mogelijk op termijn verschuiving van medewerkers naar dit team aan de orde is, is goede en continue leiding op dit team nodig.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om de huidige tijdelijke invulling van teamleiding om te zetten in een vaste teamleider met een omvang van 1 fte binnen de werkmaatschappij. Hiervoor wordt per gemeente 0,5 fte gevraagd.

Wat als we het niet doen?
Als we het niet doen komt dit team vanaf 2024 zonder teamleider te zitten waardoor er onvoldoende zorg voor medewerker is. Inzetten op binden en boeien van medewerkers, zowel binnen dit team als in de organisatie van 8KTD komt daarmee in het gedrang, terwijl we daar de komende jaren volop op moeten inzetten.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 68.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 136.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 68.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 136.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Teamleider I&A 00.04.02

Wat willen we?
Het team I&A bestaat uit ca. 46 mensen en wordt nu geleid door één Teamleider. In het kader van een passende en gewenste span of attention van ca 20 medewerkers, is een tweede Teamleider binnen de Werkmaatschappij (1FTE) voor dit team noodzakelijk.

Wat stellen we voor?
We stellen voor om in het kader van de ontwikkeling van de organisatie onder begeleiding van de huidige interim Teamleider en in gesprek met het team, clustermanager en directie een voorstel te maken voor de splitsing van het huidige team I&A en voor beide teams een Teamleider aan te stellen. Per gemeente wordt hiervoor 0,5 fte aangevraagd.

Wat als we het niet doen?
Als we het niet doen blijft de span of attention voor dit team, dat al onder hoge druk staat, te groot met blijvend onvoldoende zorg voor medewerkers. Inzetten op binden en boeien van medewerkers komt daarmee in het gedrang, terwijl we daar de komende jaren volop op moeten inzetten.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 68.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 136.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 68.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 136.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden is dit onderwerp voor 2024 en 2025 als incidenteel aangemerkt.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
-	-	-	-
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

STRUCTUREEL

I&A - Abonnement Datafryslân 00.04.26

Wat willen we?
We willen lid worden van DataFryslan, zodat we:
-Beschikken over alle (regionale) data die nodig is om goede analyses te kunnen maken;
-Gebruik kunnen maken van expertise die we niet zelf ter beschikking hebben, of kunnen krijgen; en
-Deel kunnen nemen aan provinciale onderzoeken zodat data vergeleken kunnen worden.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om structurele en incidentele middelen beschikbaar te stellen zodat beide gemeenten lid kunnen worden van DataFryslân en gebruik kunnen maken van de mogelijkheden die DataFryslân aanbiedt.

Wat als we het niet doen?
Als we het niet doen missen we provinciale en regionale data. Hierdoor worden objectieve analyses moeilijker of kunnen zelfs niet gemaakt worden. Bovendien moet expertise dan zelf ingehuurd of in dienst worden genomen. Dat is in de huidige tijd bijna onmogelijk, en als het al kan kost het meer dan lid worden van dataFryslân.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 31.000 structureel en € 2.000 incidenteel.
Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 31	- 31	- 31	- 31
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

I&A - Applicaties naar cloud 00.04.24

Wat willen we?
We willen de continuïteit van de applicaties garanderen, door de gebruiksvriendelijkheid en performance te verhogen en de functionaliteit uit te breiden. Om dit te realiseren brengen we waar mogelijk applicaties naar de cloud.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om voor een drietal applicaties, nl. Belastingen, Burgerzaken en Vergunningen en Handhaving naar de cloud te brengen. Deze upgrades zijn noodzakelijk aangezien het huidige platform aanzienlijke tekortkomingen en continuïteitsrisico's op het gebied van gebruiksvriendelijkheid, performance en functionaliteit heeft. Voorgesteld wordt om structureel middelen beschikbaar te stellen om applicaties naar de cloud te brengen.

Wat als we het niet doen?
Het huidige platform heeft aanzienlijke tekortkomingen en continuïteitsrisico's. Er vindt dan verminderde productontwikkeling op het gebied van gebruikersvriendelijkheid, performance en functionaliteit plaats.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 30.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 60.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 30.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 60.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
– 30	– 30	– 30	– 30
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

I&A – Sociaal Intranet applicatie 00.04.25

Wat willen we?
Het lijkt wellicht een bijzondere keuze om dit onderwerp als ‘noodzakelijk’ te bestempelen. We hebben immers een intranet en maken gebruik van een aantal losstaande applicaties. Maar ons intranet is ruim 10 jaar oud, is statisch en wordt als onoverzichtelijk ervaren. Daarnaast voldoet het niet aan de eisen van informatieveiligheid. Een goede onderlinge communicatie, gericht op verbinden van afdelingen en collega’s op een eigentijdse wijze, draagt bij aan betrokkenheid en werkplezier. Een eigentijds sociaal intranet bevordert de onderlinge interactie, kennisdeling en samenwerking binnen onze sterk gegroeide en divers gehuisveste organisatie. Zeker in een tijd waarin veel onzekerheid heerst over de organisatorische ontwikkelingen en medewerkers het risico lopen dat ze zich ontheemd gaan voelen. Dit laatste komt met regelmaat naar voren bij exitgesprekken.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om middelen beschikbaar te stellen om een software applicatie aan te schaffen en in te richten die de functionaliteit bezit om te voorzien in de onderlinge interactie, kennisdeling en samenwerking en die de informatieveiligheid goed kan waarborgen.

Wat als we het niet doen?
Dan zullen we op de huidige manier moeten blijven werken, waarbij informatie moeilijk vindbaar is en waarbij interactie en samenwerking erg lastig blijft. Verder kan het gebruik van het huidige verouderde intranet leiden tot incidenten rondom het gebruik van data zoals datalekken en ongeoorloofd toegang tot documenten door medewerkers.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 15.000 structureel en € 20.000 incidenteel. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kosten voor deze taak bedragen € 30.000 structureel en € 40.000 incidenteel, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 15.000 structureel en € 20.000 incidenteel, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 30.000 structureel en € 40.000 incidenteel beschikbaar komt voor de uitvoering.

De incidentele kosten voor 2024 van € 20.000 classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 15	- 15	- 15	- 15
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

I&A - Structureel maken thuiswerkvoorzieningen ICT 00.04.28

Wat willen we?
Er is voor gekozen om binnen het hybride werken thuiswerken mogelijk te maken in onze organisatie. Dat betekent dat de werkplekken ook thuis moeten voldoen aan de Arbo-eisen. Daartoe worden onder meer beeldschermen verstrekt. Deze werden tot nu toe betaald uit incidentele middelen of uit het budget van ICT. Dat betekent dat er geen geld beschikbaar is om de beeldschermen na een aantal jaren weer te vervangen en bovendien is er binnen het ICT-budget geen rekening gehouden met deze kosten. We willen een situatie creëren waarin er voldoende middelen beschikbaar zijn om medewerkers nu en in de toekomst te faciliteren.

Wat stellen we voor?
Voorgesteld wordt om structureel middelen beschikbaar te stellen om voldoen aan de vraag naar beeldschermen voor het thuiswerken.

Wat als we het niet doen?
Dan is er niet voldoende geld beschikbaar om medewerkers te faciliteren en voldoen we niet aan de ARBO-eisen voor (thuis-)werkplekken.

Wat mag het kosten?
De verwachting is dat er 500 medewerkers in aanmerking komen voor een thuiswerkplek. Dit betekent dat er € 125.000 benodigd is voor het beschikbaar stellen van beeldschermen, uitgaande dat een beeldscherm € 250 is. Op beeldschermen zit een afschrijvingstermijn van vijf jaar, wat betekent dat de kapitaallasten per jaar € 25.000 bedragen vanaf 2025. Dit betekent dat de kosten voor de gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 12.500. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. De kapitaallasten bedragen € 25.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 12.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 25.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
–	– 13	– 13	– 13
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Willemsma, T.			

Publiekszaken – Openstelling vrijdagmorgen 00.04.36

Wat willen we?
In verband met de verwachte piek van paspoorten en identiteitskaarten is het wenselijk om het gemeentehuis open te stellen op vrijdagochtend. Hierdoor is er meer spreiding in het aanvragen en ophalen van reisdocumenten en concentreert zich dit niet alleen op maandag t/m donderdag. Daarnaast kan een rijbewijs dat online is aangevraagd al binnen twee werkdagen afgehaald worden. Het zou jammer zijn als dit voordeel niet gebruikt kan worden omdat het gemeentehuis op vrijdag dicht is.

Verder is er in de paspoortwetgeving een functiescheiding opgenomen. Functiescheiding is een organisatorisch instrument om te zorgen dat het aanvraag- en uitgifteproces van reisdocumenten integer plaatsvindt. Dit betekent dat niet dezelfde medewerker die aanvraag aanneemt ook het reisdocument mag uitreiken. Dit betekent dat er wettelijk gezien altijd twee personen aanwezig moeten zijn als het gemeentehuis geopend is. Ook zal de receptie op beide locaties bemenst moeten zijn om onze inwoners te ontvangen.

Wat stellen we voor?
Inzet van 0,25 extra fte voor inzet receptie en Frontoffice Burgerzaken ten behoeve van openstelling gemeentehuis op de vrijdagochtend voor onze gemeente.

Wat als we het niet doen?
Het aanvragen en ophalen van reisdocumenten zou zich dan concentreren van maandag t/m donderdag. Met de komende pieken in aanvragen vanaf 2024, betekent dit dat dit ten koste gaat van de dienstverlening.

Wat mag het kosten?
De kosten voor onze gemeente worden geschat op € 22.000.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
– 22	– 22	– 22	– 22
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Gebben, L.J.			

Publiekszaken - Piek reisdocumenten 2024 t/m 2028 00.04.35

Wat willen we?
In 2014 werd de geldigheidsduur van reisdocumenten voor volwassenen verlengd van vijf naar tien jaar. Vanaf 2024 gaan de gemeenten de effecten merken van de nieuwe cyclus die is ontstaan door invoering van de langere geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaarten. De NVVB heeft in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse zaken en Koninkrijksrelaties een nieuw rekenmodel naar buiten gebracht voor de piekjaren 2024-2029.

Volwassenen die tussen 2014 en 2018 een reisdocument hebben aangevraagd, komen vanaf 2024 een nieuw document aanvragen. Deze piek duurt tot 2029.
Vanaf 2024 worden er dus ten opzichte van het jaar 2022 extra aanvragen verwacht. Vanaf 2028 zet de daling weer in.

Cijfers 8KTD

Jaar	2024	2025	2026	2027	2028
Extra aanvragen t.o.v. 2022	3.100	5.300	8.200	7.700	3.600

Wat stellen we voor?
Om de piek op te kunnen vangen stellen we voor om 0,5 fte extra in te zetten voor Tytsjerksteradiel.

Wat als we het niet doen?
Bij het niet inzetten van deze extra 0,5 fte, zullen de aanvragen niet tijdig afgehandeld worden, waardoor inwoners niet op tijd van een geldig reisdocument voorzien kunnen worden.

Wat mag het kosten?
De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op €42.000
De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.
De kosten voor deze taak bedragen € 84.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.
Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 42.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 82.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak

Financieel (x € 1.000)			
2024	2025	2026	2027
- 42	- 42	- 42	- 42
Verantwoordelijk portefeuillehouder: Gebben, L.J.			

4 Voorstel aan de raad

Gelet op de in deze Kadernota geschetste ontwikkelingen stellen wij u voor om:

Kennis te nemen van de ontwikkelingen in beleid zoals opgenomen in deze Kadernota 2024-2027, de te verwachten financiële gevolgen uit de aangegeven ontwikkelingen voor de meerjarenbegroting en het voorlopig verwachte meerjarenperspectief.

Burgum, 20 juni 2023

Burgemeester en wethouders
van Tytsjerksteradiel

BIJLAGE I Financiële samenvatting

Hieronder laten we de ontwikkelingen zien die het gevolg zijn van nieuw beleid of van ontwikkelingen in bestaand beleid.

effect	status
vragend (nadelig)	A - realisatiefase
neutraal	B - planfase
biedend (voordelig)	C - verkenfase
nog onbekend	onbekend
variabel	

aard	raakvlak
1. onontkoombaar	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
2. noodzakelijk	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
3. wenselijk	beide DO's (via afstemming beleid)
	beide DO's én de WM (via de uitvoering)

Onderwerp	Effect	Aard	Status	Raakvl.	2024	2025	2026	2027
Startsaldo van de Kadernota					**2.975**	**2.713**	**12**	**– 99**
Ontwikkeling Gemeentefonds					823	1080	–119	87
Ontwikkelingen in bestaand beleid					– 350	– 401	– 425	– 427
Nieuw of gewijzigd beleid					**– 393**	**– 453**	**– 513**	**– 573**
00. Bestuur en ondersteuning								
00.01 Gemeentelijke co-financiering EU-Leaderprogramma 2024-2027					–	–	–	–
Totaal van dit programma					–	–	–	–
00.04 Overhead								
00.04.01 Managementsecretariaat					–	–	–	–
00.04.02 Teamleider I&A					–	–	–	–

00.04.03	Teamleider HRM					–	–	–	–
00.04.06	Bestuurscommunicatie adviseur					–	–	–	–
00.04.10	Juridische zaken – Inkoopcoördinator					–	–	–	–
00.04.11	Juridische zaken – Inkoop – flexibele schil					–	–	–	–
00.04.24	I&A – Applicaties naar cloud					– 30	– 30	– 30	– 30
00.04.25	I&A – Sociaal Intranet applicatie					– 15	– 15	– 15	– 15
00.04.26	I&A – Abonnement Datafryslân					– 31	– 31	– 31	– 31
00.04.28	I&A – Structureel maken thuiswerkvoorzieningen ICT					–	– 13	– 13	– 13
00.04.33	Publiekszaken – Toegankelijkheidsonderzoek digitale dienstverlening					–	–	–	–
00.04.35	Publiekszaken – Piek reisdocumenten 2024 t/m 2028					– 42	– 42	– 42	– 42
00.04.36	Publiekszaken – Openstelling vrijdagmorgen					– 22	– 22	– 22	– 22
00.04.37	Publiekszaken – Camerasysteem in gemeentehuis					–	– 6	– 6	– 6
00.04.50	HRM – Strategische ondersteuning en advisering					–	–	–	–
00.04.51	Financiën – AOIB en Senior Financieel Adviseur					–	–	–	–
00.04.52	I&A – Continuïteit en kwaliteit van informatievoorziening					–	–	–	–

Totaal van dit programma					– 140	– 159	– 159	– 159
01. Veiligheid								
01.01 Jurist handhaving					–	–	–	–
01.02 Jurist veiligheid					–	–	–	–
01.07 Horeca- evenementenbeleid					–	–	–	–
Totaal van dit programma					–	–	–	–
04. Onderwijs								
04.02 Gebiedsteam-zorg ín de school (GIS)					–	–	–	–
04.04 Peuteropvang					– 50	– 50	– 50	– 50
Totaal van dit programma					– 50	– 50	– 50	– 50
05. Sport, cultuur en recreatie								
05.01 Uitwerking biodiversiteitsplan					– 30	– 30	– 30	– 30
05.03 Uitvoering Kultuernota Ut de kûlizen					– 9	– 9	– 9	– 9
05.04 Ekstra formaasje Frysk taalbelied					–	–	–	–
05.06 Subsidie Park Vijversburg					– 5	– 5	– 5	– 5
05.07 Nieuw archiefsysteem + formatie Observeum					– 15	– 15	– 15	– 15
05.12 Verduurzamen gemeentelijk vastgoed (fase 1)					– 50	– 91	– 151	– 211
05.13 Cofinanciering De Twirre					–	–	–	–

Totaal van dit programma						– 109	– 150	– 210	– 270
06. Sociaal Domein									
06.01	Versterken Sociale Basis					– 65	– 65	– 65	– 65
06.02	Digitaliseren fysiek archief Inkomen en Participatie					–	–	–	–
06.04	Beurtskip					–	–	–	–
06.06	Plicht tot tegenprestatie					– 10	– 10	– 10	– 10
06.07	Uitvoeringsplan Participatiewet – Inzet jobhunter					–	–	–	–
06.08	Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk (POH Jeugd)					–	–	–	–
06.09	Subsidie vrijwilligersorganisaties					– 19	– 19	– 19	– 19
06.12	Coördinator Maatschappelijk Vastgoed					–	–	–	–
Totaal van dit programma						– 94	– 94	– 94	– 94
07. Volksgezondheid en milieu									
07.02	Formatie stikstof					–	–	–	–
07.03	Optimaliseren bewustwording afvalscheiding					–	–	–	–
07.04	Software afvalinzameling optimaliseren en uitbreiden naar andere taakvelden					–	–	–	–
Totaal van dit programma						–	–	–	–
08. Vrosh									

08.02	Beleid op verhuur van panden					–	–	–	–
08.04	Dorpenronde					–	–	–	–
Totaal van dit programma						–	–	–	–
Eindsaldo van de Kadernota						3.055	2.939	– 1.045	– 1.012

Toelichting definities en symbolen

Toelichting op het gebruik van icoontjes in de Kadernota

Om de onderwerpen in deze Kadernota in een duidelijke context te zetten, wordt gebruik gemaakt van een rubricering, te weten

- effect op het begrotingssaldo
- aard van het onderwerp
- status van het onderwerp
- raakvlak(ken) met Achtkarspelen en/of de Werkmaatschappij

Labeling van bedragen/ramingen in bestuurlijke notities.

Wanneer in notities sprake is van bedragen of kostenramingen die te maken hebben met voorgenomen nieuwe projecten of nieuw beleid wordt zo'n bedrag standaard voorzien van een label dat de status en de mate van onderbouwing verduidelijkt.

Voor het gebruik van de termen "PM" en "taakstellend" wordt afgesproken dat hieraan de onderstaande omschrijving wordt gekoppeld.

	status C	status B	status A
fase	verkennende fase	planfase	realisatiefase
trefwoorden	initiatief, verkenning wat, ordergrootte inspanning.	uitwerking, plannen, begin progr. van eisen.	uitgewerkt plan incl. overleg betrokkenen, definitief progr. van eisen.
basis raming	inschatting en kengetallen.	elementen en kengetallen.	elementen en/of hoeveelheden en kengetallen/prijzen.
afwijking in %	mogelijk 50%	mogelijk 15-50%	verwachting < 15%

Het kan ook voorkomen dat er (nog) geen bedragen kunnen worden genoemd of dat er echt nadrukkelijk sprake is van een taakstellend bedrag. Voor deze gevallen gelden onderstaande termen:

PM	• er zijn nog geen concrete plannen (we willen iets gaan doen) • het college is van plan hier tijd en energie in te gaan stoppen • instemming betekent instemmen met het uitvoeren van voorbereidend werk en verkenningen • er wordt wel verwacht dat er t.z.t. sprake zal zijn van effecten voor de begroting • er is nog geen sprake van besluitvorming

PM + voetnoot	In een voetnoot kan worden aangegeven of er sprake is van een bijzondere reden voor PM, bijvoorbeeld in geval van een nog onmogelijk te kwalificeren autonome/onontkoombare ontwikkeling

taakstellend	• er wordt vooraf een bedrag vastgesteld voor bepaalde activiteiten of voorzieningen/maatregelen • het bedrag is leidend en maximaal, het ambitieniveau wordt hierop aangepast